DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO

TREŚĆ

KWIECIEŃ — 1933

Nr. 4 (99)

Rok X

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

14.

W sprawie organizacji roku szkolnego 1933/34 w szkolnictwie powszechnem w związku z ustawą z 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389).

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 30 marca 1933 r. Nr. II. P-1611/33.

W dalszym etapie wprowadzania w życie postanowień ustawy o ustroju szkolnictwa z dn. 11 marca 1932 r., oraz dążąc do jak najpełniejszej realizacji powszechnego nauczania zarządzam w związku z organizacją roku szkolnego 1933/34 w szkolnictwie powszechnem co następuje:

1. w myśl postanowień art. 7 ust. 1 ustawy rocznikiem wstępującym do szkoły powszechnej w roku 1933 będzie na terenie całego Państwa rocznik 1926.

2. Dotychczasowe rygory, związane z niespełnianiem obowiązku szkolnego, pozostają narazie bez zmiany.

3. Nowa organizacja publicznych szkół powszechnych w/g art. 12 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) będzie wprowadzona w roku szkolnym 1934/35. Do tego czasu pozostaje obecna organizacja bez zmiany.

4. W r. szkolnym 1933/34 zajdą w programach i planach godzin następujące zmiany:

A. Publiczne szkoły powszechne z polskim językiem nauczania:

W oddziale I i II tych szkół wszystkich stopni organizacyjnych będzie obowiązywał od nowego roku szkolnego 1933/34 nowy program nauki, który zostanie ogłoszony przed końcem b. r.

Ogólny tygodniowy wymiar godzin:

a) w oddziale I tych szkół nie ulegnie — w porównaniu z dotychczasowym — żadnej zmianie;

b) w oddziale II-im szkół: 1) siedmio, sześcio i pięcioklasowych będzie wynosił 22 godzin, 2) cztero, trzy, dwu i jednoklasowych pozostanie w dotychczasowej ilości.

W oddziale V-ym szkół siedmio, sześcio, pięcio, cztero i trzyklasowych będzie obowiązywał nowy program nauki, który zostanie ogłoszony przed końcem b. r. szkolnego.

Plan godzin V-ego oddziału w szkołach siedmio i sześcioklasowych będzie następujący:

religja	2 godz.	rachunki z geom.	4 godz.
język polski	5 godz.	rysunek	2 godz.
historja	3 godz.	zajęcia prakt.	4 godz.
geografja	3 godz.	śpiew	2 godz.
przyroda	3 godz.	ćwiczenia ciel.	2 godz.

razem: 30 godzin tygodniowo.

Plan godzin V-go oddziału w szkołach pięcio i mniej klasowych pozostanie dotychczasowy.

W oddziale VI-ym szkół siedmio i sześcioklasowych znosi się naukę obcego języka nowożytnego. W związku z tem będzie obowiązywał program przejściowy, który zostanie ogłoszony przed końcem b. r.

Plan godzin VI-go oddziału tych szkół będzie następujący:

Przedmiot:	Szkoła: 7-klasowa	6-klasowa
religja	2 godz.	2 godz.
język polski	5 „	5 „
historja	3 „	2 „
geografja	3 „	3 „
przyroda	3 „	4 „
rachunki z geometrją	4 „	4 „
rysunek	2 „	2 „
śpiew	4 „	4 „
roboty ręczne	2 „	1 „
ćwiczenia cielesne	2 „	2 „
Razem	30 godz.	29 godz.

W oddziale VII-ym pozostanie w roku szkolnym 1933/34 bez żadnej zmiany dotychczasowy program nauki i plan godzin, w którym tylko w szkołach sześcioklasowych należy zmniejszyć ilość godzin nauki obcego języka nowożytnego, przeznaczając na nią zamiast dotychczasowych 3 godzin tylko 2 godziny tygodniowo.

B. Publiczne szkoły powszechne z niepolskim językiem nauczania z wyjątkiem szkół z niemieckim językiem nauczania.

Wobec zupełnego usunięcia nauki obcego języka nowożytnego z V-go i VI-go oddziału szkół siedmio i sześcio-klasowych będzie obowiązywał w r. szk. 1933/34 w V i VI oddziale tych szkół następujący plan godzin:

Przedmiot:	Oddział: V	VI
religja	2 godz.	2 godz.
język polski	4 „	4 „
język nauczania	4 „	4 „
historja	2 „	2 „
geografja	3 „	3 „
przyroda	3 „	3 „
rachunki z geometrją	4 „	4 „
rysunek	2 „	2 „
zajęcie prakt. wzgl. rob. ręczne	3 „	3 „
śpiew	1 „	1 „
ćwiczenia cielesne	2 „	2 „
Razem	30 godz.	30 godz.

Powyższe zmiany należy też wprowadzić w publicznych szkołach powszechnych z polskim językiem nauczania i obowiązkową nauką języka ruskiego z zamianą jedynie terminu „j. nauczania“ na „j. ruski“.

C. Publiczne szkoły powszechne dwujęzyczne.

Wobec zupełnego usunięcia nauki obcego j. nowożytnego z V-go i VI-go oddziału szkół siedmio i sześcio-klasowych będzie obowiązywał w r. szk. 1933/34 w tych oddziałach wymienionych szkół następujący plan godzin:

Przedmiot:	Oddział: V	VI
religja	2 (2) godz.	2 (2) godz.
język polski	4 „	4 „
drugi język nauczania	(4) „	(4) „
historja	2 „	2 „
geografja	3 „	3 „
przyroda	(3) „	(3) „
rachunki z geometrją	4 „	4 „
rysunek	(2) „	(2) „
zajęcie prakt. wzgl. rob. ręczne	3 „	3 „
śpiew	1 „	1 „
ćwiczenia cielesne	2 „	2 „
Razem	30 godz.	30 godz.

Cyfry w nawiasach oznaczają godziny w drugim j. nauczania.

D. Publiczne szkoły powszechne z niemieckim j. nauczania.

Obowiązujące dotąd plany godzin pozostaną w r. szk. 1933/34 niezmienione.

5. Wymienione w ustępie 4 punkt A zmiany programów nauki winny być w r. szk. 1933/34 wprowadzone we właściwych oddziałach szkół wymienionych w punkcie B, C, D — po odpowiedniem przystosowaniu.

6. Programy i plany godzin oddziałów i kategoryj publicznych szkół powszechnych powyżej nie wymienionych pozostaną w r. szk. 1933/34 bez zmiany.

Podsekretarz Stanu (—) *Kazimierz Pieracki.*

15.

O administracji szkół rolniczych.

Okólnik Ministra W. R i O. P. z dnia 18 lutego 1933 r. Nr. I. Org. 1122/1/33.

Na podstawie art. 3 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 maja 1932 r. o ustanowieniu urzędu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 480) Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przejęło z dniem 1 lipca 1932 r. administrację wraz z gospodarką budżetową szkolnictwa rolniczego, objętą w okresie 1932/33 działem 4 rozdziałami 1, 2 i 3 w części XII budżetu Ministerstwa Rolnictwa.

Z dniem 1 kwietnia r. b. t. j. od początku okresu budżetowego 1933/34, w którym wydatki szkolnictwa rolniczego przewidziane zostały w rozdziale 2 działu 5 części XIII preliminarza budżetowego, — Ministerstwo W. R. i O. P. będzie wykonywać administrację tego szkolnictwa za pośrednictwem Kuratorjów Okręgów Szkolnych, w których czynności i zadania, związane z tą administracją sprawować będą w ramach obowiązujących w Kuratorjach przepisów organizacyjnych (kompetencyjnych): — w zakresie ogólnym oraz gospodarki budżetowej — wydziały ogólne względnie oddziały finansowe, — w zakresie personalnym — biura personalne, — w zakresie fachowo-merytorycznym — wydziały szkolnictwa zawodowego, w obrębie których sprawy szkół rolniczych należy zgrupować w referaty szkolnictwa rolniczego.

Szczegółowe zarządzenia wraz z wykazami szkół rolniczych znajdujących się na terytorjum poszczególnych Kuratorjów, oraz przydziałem etatów będą osobno wydane.

Minister (—) *J. Jędrzejewicz.*

16.

W sprawie feryj świątecznych wielkanocnych.

Zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 marca 1933 r. (Nr. I. Org. 2051/3/33).

W związku z § 6 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 18 listopada 1932 r. o organizacji roku szkolnego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 99) postanawiam co następuje:

§ 1. Ferje świąteczne wielkanocne trwają dni siedem, a mianowicie od wielkiej środy włącznie do wtorku poświątecznego włącznie.

§ 2. Zarządzenie niniejsze odnosi się do państwowych i publicznych szkół powszechnych, szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych.

§ 3. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1933 r.

Równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy sprzeczne z niniejszem zarządzeniem, a w szczególności ust. 5 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 6 grudnia 1923 r., w sprawie dni wolnych od nauki szkolnej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 21, poz. 188).

Minister (—) *J. Jędrzejewicz.*

17.

Odpis.

MINISTERSTWO SKARBU
L. D. I. 59299/Em/32.

Warszawa, dnia 15 grudnia 1932 r.

Wydawanie i prolongata dla emerytów legitymacyj, uprawniających do zniżek kolejowych.

Do

Izby Skarbowej Grodzkiej w Warszawie,
Izby Skarbowej I we Lwowie,
Izby Skarbowej w Poznaniu,
Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Skarbowy) w Katowicach.

Wobec przejęcia na mocy art. 10 ustawy z 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239) oraz rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 3 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 735) od 1 listopada 1932 r. agend emerytalnych

przez władze skarbowe, władze te będą również wydawały legitymacje emerytom, którzy przeszli w stan spoczynku z polskiej służby państwowej. Do czasu uregulowania sprawy legitymacyj emerytalnych w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy emerytalnej, zarządza się, co następuje:

Zapotrzebowanie na wymienione legitymacje należy kierować do Ministerstwa Skarbu Wydział Gospodarczy i wydawać legitymacje za opłatą w wysokości 50 groszy od książeczki.

Ponieważ jednak Ministerstwo Skarbu nie posiada obecnie dostatecznej ilości książeczek legitymacyjnych, należy wydawanie tych legitymacyj ograniczyć narazie tylko dla tych, którzy będą przechodzić w stan spoczynku, emerytom zaś posiadającym już legitymacje, uskuteczniać prolongaty na rok 1933 na książeczkach, wydanych im poprzednio przez właściwe władze wymiarowe.

Naczelnik Wydziału (—) *A. Lincker.*

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
i OŚWIECENIA PUBLICZNEGO
Warszawa.

W sprawie wydawania i prolongowania legitymacyj emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym.

Okólnik 27 z dnia 8 marca 1933 roku (BP-3114/33).

Pismo Ministerstwa Skarbu, podane na odwrocie przesyła się do wiadomości w uzupełnieniu okólnika Nr. 159 z dnia 26 października 1932 r. Nr. BP-16477/32 w sprawie przejęcia przez władze skarbowe orzecznictwa w sprawach emerytalnych funkcjonarjuszów państwowych.

Szef Biura Personalnego (—) ***Jan T. Lipka.***

18.

Zbiórka na „Dar Narodowy 3 Maja”.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 13 marca 1933 r. Nr. I. Pol. 632/33.

Nawiązując do zarządzeń z lat poprzednich, zgadzam się na urządzenie w szkołach zbiórki na „Dar Narodowy 3 Maja“ w dniach od 2—9 maja 1933 r. na cele oświatowe na rzecz Towarzystwa Szkoły Ludowej w Krakowie na terenie Województw: Krakowskiego, Lwowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego, Tow. Czytelni Ludowych w Poznaniu na obszarze Województw: Poznańskiego, Pomorskiego i Górnośląskiego, części Województwa Śląskiego. Polskiej Macierzy Szkolnej w Warszawie, na obszarze m. st. Warszawy, oraz Województw: Warszawskiego, Lubelskiego, Łódzkiego, Kieleckiego, Białostockiego, Wołyńskiego, Polskiej Macierzy Szkolnej Ziem Wschodnich w Wilnie na obszarze Województwa Wileńskiego.

Ze względu na wyjątkowo ciężkie warunki materjalne większości rodziców, należy przestrzegać, aby zbiórka miała charakter najzupełniej dobrowolny i nie docierała do dzieci i młodzieży ze środowisk najuboższych.

Minister (—) *J. Jędrzejewicz.*

19.

Święto sadzenia drzew.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 23 marca 1933 r. Nr. II. R-2233/33

Nawiązując do okólników swoich z dnia 30 stycznia 1922 r. Nr. 807/I. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z dn. 16 kwietnia 1922 r. Nr. 13, poz. 127) oraz z dnia 17 kwietnia 1923 r. Nr. 5455/III. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z dnia 15 sierpnia 1923 r. Nr. 14, poz. 129) w sprawie święta sadzenia drzew, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na skutek inicjatywy czasopisma „Echa Leśne" i prośby Związku Zawodowego Leśników Rzeczypospolitej Polskiej — poleca uwzględnić w bieżącym roku szkolnym w organizacji święta sadzenia drzew w sposób wydatny sprawę uświadomienia młodzieży szkolnej niespożytych wartości lasu i jego znaczenia dla ogólno-państwowej kultury oraz pouczenia młodzieży o konieczności szanowania i ochraniania lasów.

Organizacja tego święta w ogólnych zarysach winna być utrzymana w ramach, wskazanych w przytoczonych okólnikach, z jak najszerszem wykorzystaniem współdziałania leśników państwowych i prywatnych, których współpracę Związek Leśników zapewnił.

Za Dyrektora Departamentu (—) *Dr. M. Mendys,*

Naczelnik Wydziału.

20.

O ulgach kolejowych dla młodzieży szkolnej.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 5 kwietnia 1933 r. Nr. I. Org. 2540/38/33.

Ministerstwo Komunikacji rozporządzeniem z dnia 8 marca 1933 r. w sprawach taryfowych (Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych z dnia 9 marca 1933 r. Nr. 14, poz. 78), zmieniło i uzupełniło obowiązujące przepisy w sprawie ulgowych przejazdów uczniowskich z ważnością od dnia 1 kwietnia 1933 r.

Zmiany te i uzupełnienia wyjaśnia szczegółowo okólnik Ministerstwa Komunikacji Nr. HOU — 133 z dnia 13 marca 1933 r., w sprawie ulg taryfowych dla młodzieży szkolnej, jak następuje:

„I. Ulga taryfowa, przewidziana dla pojedyńczych przejazdów szkolnych (Rozdz. D—I, cz. II TOBE), przysługująca dotychczas tylko w ściśle określonych wypadkach (punkt I a, rozdz. D I), od dnia 1 kwietnia 1933 r. w myśl rozporządzenia, ogłoszonego w Dz. T. i Z. K. z r. 1933, Nr. 14, poz. 78, będzie stosowana przy przejazdach wychowańców zakładów naukowych, których ulga powyższa dotyczy (Dodatek do Dz. T. i Z. K. z r. 1932, Nr. 17, poz. 29), w ciągu całego roku, w dowolnym czasie, w dowolnych relacjach i dowolną ilość razy bez względu na cel podróży.

Podstawą do stosowania ulgi służy zaświadczenie szkolne, wydane przez odnośną władzę szkolną według zamieszczonego wyżej powołanem rozporządzeniu taryfowem wzoru.

Zaświadczenie uprawnia właściciela do odbycia w okresie, wskazanym w zaświadczeniu, dowolnej ilości przejazdów za opłatą ulgową w relacjach dowolnych.

Przy wydawaniu biletów ulgowych kasa biletowa stempluje datownikiem na odwrotnej stronie rzeczone zaświadczenie, wpisuje na niem numer wydanego biletu i zwraca je okazicielowi jako dowód, uzasadniający ulgę.

W pociągu przy kontroli biletów organa kontrolne powinny jak dotychczas żądać od okaziciela zaświadczenia, dla sprawdzenia tożsamości osoby, przedstawienia legitymacji szkolnej z fotografją (matrykułą) poświadczonej na dany rok szkolny, przyczem legitymację taką należy uznawać za ważną także w czasie wakacyj letnich, bezpośrednio następujących po okresie danego roku szkolnego.

Narazie, do czasu zaopatrzenia się zakładów naukowych w zaświadczenia nowego wzoru, nie dłużej jednakże niż do 31 grudnia 1933 r. należy uznawać za ważne do uzyskania zniżki kolejowej również zaświadczenia, wydane na blankietach dotychczasowego wzoru (TOBE, wzór Nr. 1).

W zaświadczeniach tych zamiast stacji wyjazdu i przeznaczenia będą wpisywane w odpowiednich rubrykach słowa: „dowolnie“.

II. Poza tem zostaje przyznane młodzieży szkolnej prawo do korzystania z miesięcznych biletów uczniowskich nie jak dotychczas tylko w ciągu roku szkolnego lecz także, w zależności od uznania przełożonej władzy szkolnej, w okresie

wakacyj letnich na podstawie dotychczasowych zaświadczeń, które władza szkolna może wydawać na pierwsze półrocze roku szkolnego i przedłużać je na drugie półrocze tegoż roku szkolnego łącznie z ferjami wakacyjnemi.

III. Ponadto wymagane do uzyskania ulgi, przewidzianej dla zbiorowych wycieczek szkolnych (Rozdz. D-II, cz. II T O B E), dotychczasowe minimum 10 osób zostaje zmniejszone na 8 osób.

IV. Pozostałe wszelkie inne postanowienia, dotyczące stosowania ulg taryfowych przy przejazdach młodzieży szkolnej, zachowują nadal swą moc obowiązującą".

Powyższe podaję do wiadomości i stosowania.

Przy wydawaniu zaświadczeń na zasadach nowego rozporządzenia należy kierować się następującemi wskazówkami:

1) wydawanie zaświadczeń zgłaszającym się uczniom (słuchaczom) odbywa się zasadniczo tylko w wypadkach, gdy uczeń (słuchacz) wolny jest od zajęć szkolnych.

2) terminy ważności zaświadczeń należy określać na czas trwania odnośnych feryj lub zwolnienia ucznia (słuchacza) od zajęć szkolnych,

3) zaświadczenia według dotychczasowego wzoru są ważne od 31 grudnia 1933 r.; należy tylko wypełniać je według wskazówek, podanych w wyżej przytoczonym okólniku Ministerstwa Komunikacji,

4) zaświadczenia nowego wzoru zostaną wkrótce przygotowane przez Drukarnię Państwową i będą do nabycia w księgarniach, posiadających prawo sprzedaży świadectw i druków szkolnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1932 Nr. 9, poz. 117).

Niniejszy okólnik należy podać do wiadomości dyrekcyj i kierownictw szkół podległych.

Podsekretarz Stanu (—) *Kazimierz Pieracki.*

KURATORJUM
OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO
w RÓWNEM

Równe, dnia 13 kwietnia 1933 r.

Nr. 0-5828/32.

Panom Inspektorom Szkolnym, Dyrekcjom i Kierownictwom Szkół w Okręgu.

O ulgach kolejowych dla młodzieży szkolnej.

Powyższy okólnik Ministerstwa o ulgach kolejowych dla młodzieży szkolnej podaję do wiadomości i stosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

21.

W sprawie zatwierdzania dyrektorów, kierowników, nauczycieli i instruktorów prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół powszechnych, przedszkoli oraz szkół zawodowych, dokształcających i kursów zawodowych.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego z dnia 8 kwietnia 1933 r Nr. II-5780/33.

I. Zgodnie z postanowieniami § 18, p. 2 rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7 czerwca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 473) właściciele szkół i kursów winni przedstawiać do zatwierdzenia kandydatów na dyrektorów (kierowników) na następny rok szkolny w terminie do dnia 20 kwietnia każdego roku.

Wnioski o zatwierdzenie nowozaangażowanych dyrektorów (kierowników) winny być poparte dowodami przynależności państwowej lub dowodami osobistemi kandydatów i dokumentami, stwierdzającemi przebieg ich studjów oraz dotychczasowej pracy zawodowej i nauczycielskiej, jak również przepisane kwalifikacje do nauczania w danej kategorji szkół. Do oryginalnych dokumentów winny być dołączone ich odpisy.

II. Dyrektor (kierownik) szkoły, a w przedszkolu właściciel, jest obowiązany w myśl § 18, p. 4 wymienionego rozporządzenia przedstawić Kuratorjum najpóźniej do dnia 15 czerwca spis nauczycieli i instruktorów, zaangażowanych na następny rok szkolny.

Spis taki winien zawierać ścisłe dane o wszystkich nauczycielach, zarówno nowozaangażowanych, jak i tych, którzy pracowali w szkole dotychczas, mianowicie: datę urodzenia, wyznanie, narodowość, przynależność państwową, kwalifikacje do nauczania, lata pracy pedagogicznej oraz przedmioty, których mają nauczać. Spis należy sporządzać w dwóch egzemplarzach według podanych niżej wzorów, jeżeli chodzi o szkoły powszechne i przedszkola (wzór Nr. 1) oraz szkoły zawodowe, dokształcające i kursy zawodowe (wzór Nr. 5), a według wzoru przesłanego Dyrekcjom przy okólniku z dn. 2 kwietnia 1931 r. Nr. II, 5172/31 — jeżeli chodzi o szkoły średnie ogólnokształcące i seminarja nauczycielskie.

Dane dotyczące nauczycieli nowozaangażowanych winny być poparte odpowiedniemi dokumentami osobistemi i kwalifikacyjnemi, do których należy dołączyć odpisy.

Niezależnie od spisu nauczycieli Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich winny przed-

kładać również w terminie do dnia 15 czerwca plan godzin szkolnych i rozdział czynności członków grona nauczycielskiego według załączonych wzorów (wzory Nr. 6 i 7).

III. P. P. Dyrektorowie i Kierownicy winni dołożyć wszelkich starań, by każda szkoła prywatna miała swoich własnych nauczycieli, oraz by wszyscy nauczyciele byli zatrudnieni od początku roku szkolnego. Tylko w wyjątkowych wypadkach i po uprzedniem zezwoleniu Kuratorjum można zaangażować nauczycieli ze szkoły państwowej lub zatrudnionych w innej szkole prywatnej. W szkołach średnich należy dążyć do tego, by w gronie byli specjaliści do wszystkich przedmiotów, oraz przestrzegać zasady, by danego przedmiotu nie nauczało kilku nauczycieli w niewielkiej ilości godzin tygodniowo, lecz by spoczywał on w rękach jednego, a przy większym wymiarze godzin najwięcej dwóch nauczycieli, posiadających przepisane kwalifikacje.

IV. Nadto kierownicy prywatnych szkół powszechnych winni przedłożyć Kuratorjum za pośrednictwem Panów Inspektorów Szkolnych w terminie do dnia 15 czerwca 1933 r. zestawienie projektów organizjacji szkół na rok szkolny 1933/34, według podanych niżej formularzy (wzory Nr. 2, 3 i 4).

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

Nazwa szkoły (przedszkola) ....

Wzór Nr. 1 (dla szkół powszechnych i przedszkoli)

Wykaz nauczycieli i projektowany przydział godzin zajęć w roku szk. ..../..........

L. p.	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Wyznanie	Narodowość	Przynależność państw.	Kwalifikacje ogólne i zawodowe (rodzaj dyplomu i data uzyskania)	Przebieg pracy naucz. od chwili jej rozpoczęcia	Będzie uczył			Zajęcia dodatkowe w szkole	UWAGI
								przedmiot nauczania	Oddział	Liczba godzin tygodn.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

UWAGI: 1) W rubryce 11 godziny przedmiotów nauczanych w języku państwowym wpisać czerwonym atramentem, inne zwykłym.

2) W rubryce 13 podać, czy nauczyciel będzie wyłącznie zatrudniony tylko w danej szkole, czy też i w innej, w której i w jakim wymiarze godzin.

3) Przedszkola nie wypełniają rubryk 9, 10 i 12; w rubryce 11 podają ogólną liczbę godzin pracy tygodniowej.

Wzór dla szkoły powsz. Nr. 2

Obliczenie przewidywanej liczby uczniów w szkole w roku szk. ..../.........

U c z n i o w i e	Liczba uczniów w oddziałach							Ogółem uczniów we wszystkich oddziałach
	I	II	III	IV	V	VI	VII	
1	2							3
1. Liczba uczniów w/g stanu z czerwca 193.. r. w oddziale:								
2. Z tej liczby promowanych do wyższego oddziału z oddziału (względnie ukończyło ostatni oddział):								
3. Pozostanie w tym samym oddziale:								
4. Opuści prawdopodobnie szkołę z oddziału:								
5. Przewiduje się przyjęcie nowych uczniów do oddziału:								
6. Przewidywana liczba uczniów w r. .... w oddziale:								

Wzór dla szk. powsz. Nr. 3

Projektowane rozmieszczenie oddziałów w lokalu szkolnym na rok szk. ..../.........

Nr. izby lekcyjnej	Miejscowość, ulica, numer domu, gdzie znajduje się izba lekcyjna	Powierzchnia podłogi izby lekcyjnej w m²		Wysokość izby lekcyjnej w metrach	Wszystkich miejsc w ławkach		I-sza zmiana				II-ga zmiana			
		w budynku własnym	w budynku wynajętym		jest obecnie	może być po dostawieniu ławek	Będzie (będą) uczył(y) się oddział (y)	Liczba uczniów	od godz.	do godz.	Będzie (będą) uczył(y) się oddział (y)	Liczba uczniów	od godz.	do godz.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Wzór dla szk. powsz. Nr. 4

Projektowany tygodniowy rozkład godzin lekcyjnych

Oddziały / Przedmioty													
Religja													
Język polski													
Język													
Język													
Historja													
Geografja													
Nauka o przyrodzie													
Rachunki z geometrją													
Rysunek													
Roboty ręczne													
Śpiew													
Ćwiczenia cielesne													
Razem godzin uczn.													

UWAGA: Godziny przedmiotów nauczanych w języku państwowym wpisać czerwonym atramentem, inne zwykłym.

Szkoła ....

Wzór Nr. 5 (dla szkół zawodowych)

Wykaz nauczycieli i przydział zajęć w roku szkolnym ..../.........

L. p.	Nauczyciel	Stanowisko służbowe	Data urodzenia	Wyznanie	Narodowość	Przynależność państw.	Studja i egzaminy	Praktyka zawodowa	Przebieg pracy nauczycielskiej	Przydział godzin lekcyjnych	Przydział zajęć dodatkowych	UWAGI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Adamski Piotr	dyrektor	19. IV. 1885	rz. kat.	polska	polska	dyplom inż. Politechn. Kijow. z r. 1912	5 lat pracy zawodowej w firmie „Ursus“ na stanowisku kierownika działu mechanicznego	od r. 1924 do 1930 w szkole Rzemieśln.-Przemysł. w Sarnach. Od r. 1930 do chwili obec. w danej szkole	Technologja na kursie III — 3 godziny, materjałoznawstwo na kursie I — 2 godziny		
2	Jakubowski Stefan	nauczyciel	15. I. 1899	rz. kat.	polska	polska	dyplom uniwers. Warszawskiego z 1924 r. i egzamin nauczycielski		od r. 1925 w gimnazjum państwowem do chwili obecnej, w danej szkole od roku 1931	Język polski na kursach I, II i III — 8 godzin	Wychowawstwo kursu II-go	nauczyciel kontraktowy gimnazjum państwowego

Gimnazjum .... Wzór Nr. 6

.... w .... Wydział ....

Plan naukowy w roku szkolnym ..../........

Liczba porz.	Przedmiot	Klasy II progr.	II dodat.	III progr.	III dodat.	IV-A progr.	IV-A dodat.	IV-B progr.	IV-B dodat.	V progr.	V dodat.	VI progr.	VI dodat.	VII progr.	VII dodat.	VIII-A progr.	VIII-A dodat.	VIII-B progr.	VIII-B dodat.	Liczba godzin: program wychow.	dodat. wychow.	razem	Uwagi
1	Religja rzym.-kat.	2	—	2	—	2		2		2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	18	—	18	
2	Religja prawosł.	—			2	—	2			—	2	—	—	—	2	--		—	—	—	8	8	
3	Fizyka	—	—			4	2*)	4	—	4	2	4	2	4	2	4	—	4	—	28	8	36	*) Podział klasy na ćwiczeniach na 2 grupy, 2 g. wspólne
4	Przyroda	4	—	3	2	3	1	3	1	3	1	3	—	3	—	—	—	—	—	22	5	27	
5	Śpiew i muzyka	2	1 muz.		2	—	2	—	2	—	2	—	1	—	1	—	1	—	1	2	13	15	
	Ćwicz. cielesn. chłopców																						
	Ćwicz. cielesn. dziewcz.	—	3		2	—	3	—	*)	—	3	—	3	—	3	—	3	—	*)	—	20	20	*) Klasy łączone
	Gry ruchowe																						
	Hufiec P. W.																						

Wzór Nr. 7.

Gimnazjum ....

Przydział zajęć w roku szkolnym ..../........

L. p.	Nauczyciel	Stanowisko służbowe	Uposażenie w złotych mies.	Wymiar obow. godzin	Przydział lekcyj w/g programu	Przydział zajęć dodatkowych płatnych	Przydział czynności wychowawczych	Liczba godzin: programowych	Liczba godzin: dodatkowych	Liczba godzin: Ogółem	UWAGI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Adamski Piotr	dyrektor		6	język polski VII-4 pr. fiz. VIII-3	—	—	7	—	7	
2	Dorecki Stanisław	nauczyciel stały		27	ćwiczenia cielesne (II-3, VIII-3) 21	Kierow. huf. PW. 3 godz. gr. i zab. ruch. 3 godziny	Opiekun kl. IV Koło sportowe Hufiec P W.	21	6	27	
3	Cybulski Jan	nauczyciel dochodzący		23	geografja (II-2, III-3, IV- VI-2) 11	—	Koło krajoznawcze	11	—	11	Uczy w gimnazjum koeduk. z pol. jęz. naucz. .... w .... godzinach tygodn.
4	Dalkowski Kazimierz	nauczyciel stały		21	fizyka VI-3, VII-4, VIII-4	ćwiczenia grupowe VI-2, VII-2, VIII-2	Opiekun kl. VI Kółko fizyczne	11	6	17	
5	vacat				jęz. niemiecki II-3, III-5, IV-4, V-4, VI-4	—	Opiekun kl. I	20	—	20	
6	Ks. Jakubowski Stanisław	prefekt		23	religja rz.-kat. (II-2, VIII-2) 14	—	Opiekun kl. II Koło relig.	14	—	14	
7	Zawidzka Janina	nauczycielka stała		23	historja IV-3, V-4, VI-4, VII-5, VIII-3	generalna wychow. dziewcząt 4 godz.	Generalna wychowaw. dziewcząt	19	4	23	
							Ogółem	240	21	261	

W uwagach podać, czy nauczyciel jest zatrudniony całkowicie tylko w danej szkole, czy też pracuje jeszcze w innej, w której i w jakim wymiarze godzin.

....
Dyrektor

22.

Zapisy do publ. szkół powszechnych na rok 1933/34.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego z dnia 8 kwietnia 1933 r. Nr. I-5782/33.

Na podstawie § 1 rozporządzenia Pana Ministra W. R. i O. P. z dnia 30. V. 1932 r. (Dz. Urz. Min. Nr. 4, poz. 41) zarządzam przeprowadzenie w bieżącym roku zapisów do oddziału I w dniach 26, 27 i 28 maja.

Tam, gdzie z powodu braku miejsc nie wszystkie dzieci w wieku szkolnym będą mogły być umieszczone w szkołach, należy przy zapisach uprzedzić rodziców, że o definitywnem przyjęciu dziecka do szkoły będą powiadomieni przed rozpoczęciem roku szkolnego. Winno to nastąpić w dniach 16, 17 i 18 sierpnia na podstawie otrzymanych przez kierowników zatwierdzonych projektów organizacji szkół.

Do szkoły winny być przyjęte przedewszystkiem wszystkie dzieci roczników 1925 i 1924, które nie znalazły miejsca w szkole w bież. roku szkolnym, lub uzyskały na ten rok odroczenie, a dopiero następnie dzieci rocznika 1926.

W sprawie odraczania obowiązku szkolnego przypominam postanowienia § 5 wymienionego wyżej rozporządzenia Pana Ministra W. R. i O. P.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

23.

W sprawie zwolnienia dzieci bezrobotnych pracowników umysłowych od taksy administracyjnej.

Do Dyrekcyj Państw. Szkół Średnich Ogólnokształcących, Seminarjów Nauczycielskich i Szkół Zawodowych.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego z dnia 10 kwietnia 1933 r Nr. II-4600.

W związku z zarządzeniami Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 31. VIII. 1931 r. Nr. II-19619/31 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 104) Nr. II-19620/31 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 105), oraz z dnia 24. VIII. 1932 r. Nr. III. T. P. 3643/32 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 75) w sprawie taks i opłat szkolnych zarządzam, by Dyrekcje państwowych szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych oraz zakładów kształcenia nauczycieli począwszy od przyszłego roku szkolnego 1933/34

przy zwolnieniu w całości od taksy administracyjnej brały pod uwagę w pierwszym rzędzie obok dzieci niezamożnych inwalidów wojennych również i dzieci bezrobotnych pracowników umysłowych.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

24.

Ufundowanie samolotu dla lotniczki na Challenge 1934 r.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego z dnia 28 marca 1933 r Nr. 0-4508/33.

Celem uczczenia pamięci por. Żwirki i inż. Wigury, których zwycięstwo w zeszłorocznych zawodach przysądziło Polsce zaszczytną funkcję kierownictwa przypadającego na rok 1934 Challenge'u w Warszawie — Komitet Kobiecy Budowy Samolotu pod honorowem przewodnictwem p. Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej zamierza ufundować samolot dla lotniczki na Challenge 1934 r.

Dla przeprowadzenia przedsięwzięcia Komitet przystępuje do zorganizowania zbiórki pieniężnej, za pośrednictwem specjalnie wydrukowanych książeczek markowych i broszek, między innemi i przy pomocy młodzieży szkół żeńskich.

Mając na uwadze doniosłe znaczenie tej akcji dla rozbudzenia ducha pogotowia obrony narodowej wśród szeregów kobiecych, a zwłaszcza wśród jak najszerszych warstw młodzieży żeńskiej i stosownie do okólnika Pana Ministra W. R. i O. P. z dnia 15. III. 1933 r. Nr. I. Pol. 76/33, zalecam Dyrekcjom i Kierownictwom jak najgoręcej zachęcić młodzież żeńską do czynnego udziału w zbiórce.

Zapotrzebowania na książeczki oraz broszki, zapomocą których będzie odbywać się zbiórka, należy zgłaszać do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego w Równem.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

25.

Szkoła górnicza w Golden-Colorado — stypendjum.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego z dnia 14 lutego 1933 r. Nr. II-5711/33.

Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dn. 20 III. 1933 r. Nr. II S—1107/33 podało do wiadomości następujący komunikat:

Szkoła górnicza w Golden-Colorado (St. Zjedn. Ameryki Półn.) wyznaczyła na rok szkolny 1933/34 jedno stypendjum

dla Polaka, absolwenta szkoły średniej ogólnokształcącej. Stypendjum to wynosi rocznie 250 dolarów i jest ważne na cztery lata pod warunkiem, że student odpowiadać będzie wymaganiom szkoły. Stypendjum to pokrywa opłaty za wszystkie laboratorja i naukę z wyjątkiem depozytów, matrykulacji i wpisowego do stowarzyszeń studenckich, jak również pewnych opłat w geofizyce, oraz kosztów utrzymania i innych tym podobnych wydatków.

Po ukończeniu szkoły można uzyskać stopień inżyniera w robotach inżynierskich, górniczych, metalurgicznych, geologicznych i naftowych, w kopalniach węgla, w geofizyce, produkcji i użyteczności cementu, refraktorów, gliny i innych niemetalicznych minerałów.

Szkoła wymaga od kandydata dzielności fizycznej i umysłowej.

Treść powyższego komunikatu należy podać do wiadomości abiturjentom szkół średnich ogólnokształcących, a złożone podania w drodze konkursu na stypendjum zaopinjowane przez Dyrekcję przesłać Kuratorjum w nieprzekraczalnym terminie do dnia 1 lipca 1933 r.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

26.

X-lecie Tygodnia L. O. P. P.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego z dnia 10 marca 1933 r. Nr. 0-3643/33.

Wzorem lat ubiegłych Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej organizuje w roku bieżącym „X Tydzień L. O. P. P.“ w dniach od 14-go do 21-go maja r. b. włącznie.

Z tegorocznym obchodem „Tygodnia“ zbiega się jubileusz X-lecia istnienia organizacji L. O. P. P., to też Liga zamierza bieżący „Tydzień“ urządzić na większą skalę, szczególnie pod względem imprez lotniczo-gazowych, celem wykazania społeczeństwu wyników prac L. O. P. P. w dziedzinie przygotowania ludności cywilnej do obrony przeciwlotniczo-gazowej i zachęcenia jej do dalszej akcji L. O. P. P.

W związku z powyższem zalecam Dyrekcjom i Kierownictwom szkół wszelkich typów, aby wezwały nauczycielstwo i młodzież do czynnego współudziału z miejscowemi organizacjami w należytem zorganizowaniu wspomnianej akcji L. O. P. P. W okresie „Tygodnia“ należy również zorganizować odpowiednie odczyty i pogadanki dla młodzieży i szerszych warstw społeczeństwa o znaczeniu L. O. P. P. dla obrony Państwa.

Zajęć normalnych w tym okresie przerywać nie należy.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

27.

XIV Zjazd lekarzy i przyrodników polskich w Poznaniu.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego z dnia 8 kwietnia 1933 r. Nr. 0-5311/33.

W dniach 12—15 września 1933 r. odbędzie się w Poznaniu XIV Zjazd lekarzy i przyrodników polskich pod protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Prof. Ignacego Mościckiego.

W związku ze Zjazdem będzie zorganizowana Wystawa przyrodniczo-lekarska pod nazwą „Przyroda, zdrowie i opieka społeczna" w obszernych i celowo adaptowanych pawilonach Targów Poznańskich.

Komitet Organizacyjny przewiduje cztery działy Wystawy: naukowy, opieki społecznej, higjeny i sportu oraz przemysłowy.

Zgłoszenie udziału w dziale naukowym Wystawy z wymienieniem przedmiotów i określeniem przestrzeni przyjmuje Komitet Wystawy do dnia 1 maja 1933 r. Po bliższe informacje dotyczące tego działu należy zwracać się do sekretarza d-ra Rakowskiego W., adjunkta Wlkp. Muzeum Przyrodniczego ul. Zwierzyniecka — Ogród Zoologiczny w Poznaniu.

Wszelkich innych informacyj udziela Biuro Wystawy ul. Marsz. Focha 18.

Komunikując o powyższem zgodnie z zarządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 20. III. 1933 r. Nr. II. S-1628/33, gorąco zachęcam nauczycieli przyrodników i lekarzy szkolnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli oraz szkół zawodowych do wzięcia udziału w pracach sekcji przyrodniczo-dydaktycznej Zjazdu oraz w Wystawie w dziale organizacji nauki i do licznego zwiedzania Wystawy.

Nauczycielom, którzy zgłoszą swój udział w Zjeździe, Kuratorjum udzieli urlopu na czas od 11 do 15 września 1933 r.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

28.

W sprawie rozpowszechniania gazety ściennej „Nowiny".

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego z dnia 8 kwietnia 1933 r. N. I-3354/33.

Zaczęła wychodzić w Warszawie bezpłatna gazeta ścienna „Nowiny", przeznaczona dla najszerszych mas ludności wsi i miasteczek. „Nowiny", wydawane raz na tydzień, będą podawały w formie krótkiej i jasnej wiadomości z kraju i zagranicy, będą omawiały najważniejsze sprawy państwowe, gospodarcze i społeczne, prace Rządu i Sejmu, ustawy i rozpo-

porządzenia władz. Osobny dział poświęcony będzie potrzebom rolników i oświacie.

Gazeta ścienna „Nowiny“, jak na to zwraca uwagę okólnik Nr. 23 Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27 lutego 1933 r. Nr. I-Pol. 824/33, będzie pomocą w pracy oświatowej i społecznej nauczycielstwa, przyczynić się ma do rozpowszechnienia czytelnictwa i podnoszenia uświadomienia państwowego ludności wsi i miast.

Z dobrze zrozumianego stanowiska państwowego i społecznego P. P. Kierownicy (czki) i Nauczyciele (ki) szkół powszechnych, pod których adresem będą nadsyłane „Nowiny“, winni(e) zająć się zorganizowaniem umieszczenia tej gazety w najodpowiedniejszem, widocznem i łatwo dostępnem miejscu i zachęcać ludność do czytania.

Miejscem, gdzie mogłaby być gazeta rozplakatowana, jest budynek szkolny, jeżeli znajduje się przy głównej arterji komunikacyjnej. Gdyby położenie szkoły było mniej odpowiednie, należy wejść w porozumienie z Urzędem gminnym, sołtysem wsi w celu umieszczenia gazety na budynku gminnym, na odpowiedniem miejscu na placu targowym, na miejscu specjalnie przeznaczonem do ogłoszeń i t. p.

Układ bowiem gazety, dobór treści, popularna forma, przejrzysty druk oraz pożyteczna tendencja — to wszystko przemawia za poparciem i rozpowszechnieniem wydawnictwa.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

29.

Rójka chrabąszcza.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego z dnia 8 kwietnia 1933 r. Nr. I-5448/33.

Wołyńska Stacja Ochrony Roślin w Łucku (ul. Sienkiewicza 44) podjęła dokładne zbadanie rozwoju chrabąszczy majowych, jako jednych z groźniejszych szkodników roślin uprawnych.

Do współdziałania wzywam Nauczycielstwo publicznych szkół powszechnych na Wołyniu. W tej sprawie wszyscy p. p. płatnicy w każdym powiecie otrzymają bezpośrednio ze stacji kwestjonarjusze dla wszystkich szkół swego rejonu, które należy niezwłocznie doręczyć kierownikom szkół. P. P. Kierownicy szkół skrupulatnie wypełnią otrzymane kwestjonarjusze i do dnia 15. VI. b. r. prześlą je Panom Inspektorom Szkolnym, którzy po skompletowaniu prześlą zebrany materjał S. O. R. pod wskazanym adresem.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

30.

Szkolne schroniska wycieczkowe.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego z dnia 8 kwietnia 1933 r. Nr. 4964/33.

Stosownie do pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 20 marca 1933 r. Nr. I. W. F. 1084/33 Kuratorjum zawiadamia, iż w bieżącym roku zostanie uruchomione na terenie K. O. S. Łuckiego nowe Szkolne schronisko wycieczkowe w Gimnazjum Państwem im. T. Kościuszki w Łucku na 20 miejsc, ponadto zwiększono ilość miejsc w schronisku w 7-kl. publ. szkole powsz. im. St. Staszica w Kostopolu o 10. Obecnie na terenie Województwa Wołyńskiego istnieje 7 szkolnych schronisk wycieczkowych a mianowicie:

1. Kostopol — 7-kl. publ. szk. powsz. im. Staszica 30 łóżek
2. Krzemieniec — Liceum Krzemienieckie 50 łóżek
3. Łuck — Gimnazjum Państwowe im. T. Kościuszki 20 łóżek
4. Ostróg — 7-kl. publ. szkoła powsz. im. Staszica (ul. 3 Maja) 20 łóżek
5. Poczajów — 7-kl. szk. powsz. w Nowym Poczajowie 20 łóżek
6. Szack — publiczna szkoła powszechna 20 łóżek
7. Wiśniowiec — 7-kl. publ. szk. powsz. w Nowym Wiśniowcu 20 łóżek

co w zestawieniu z latami ubiegłemi wykazuje stały wzrost i tak: w roku 1931 było schronisk 5, z 808 korzystających w liczbie 1352 noclegów; w roku 1932 było schronisk 6, z 2223 korzystających w liczbie 2952 noclegów, co wyraża się wzrostem 175 % korzystających w liczbie 118 % noclegów.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

KOMUNIKATY.

O warunkach przyjmowania kandydatów na I i II kurs Państwowego Instytutu Robót Ręcznych w Warszawie w roku szk. 1933/34.

Na I kurs Instytutu będą przyjmowani kandydaci płci obojga, uzdolnieni do rysunków i robót ręcznych, oraz posiadający świadectwo dojrzałości ze szkół średnich lub seminarjów nauczycielskich. Pierwszeństwo przy przyjmowaniu będą miały osoby, mogące się wykazać oprócz świadectwa dojrzałości specjalnemi studjami artystycznemi lub technicznemi, ewentualnie praktyką pedagogiczną.

Nauka w Instytucie trwa dwa lata.

Osoby, kończące Instytut Robót Ręcznych, po odbyciu dwuletniej praktyki pedagogicznej w charakterze nauczycieli tymczasowych i po zdaniu egzaminu z przedmiotów pedagogicznych, otrzymują dyplomy nauczycieli szkół średnich i seminarjów nauczycielskich.

Świadectwo ukończenia Instytutu Robót Ręcznych uprawnia bez żadnych dalszych egzaminów do nauczania robót ręcznych i rysunków w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych w myśl zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 czerwca 1928 r. Nr. I-7932/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 138).

Studja w Instytucie Robót Ręcznych obejmują przedmioty następujące: rysunki odręczne, malarstwo akwarelowe, zasady kompozycji, roboty z drzewa, tektury i metalu, wyrób pomocy naukowych, roboty kobiece, kreślenie techniczne, geometrję wykreślną, estetykę form plastycznych, dydaktykę robót ręcznych i rysunków.

Bliższe szczegóły, dotyczące programu Instytutu, znaleźć można w rozporządzeniu Ministra W. R. i O. P. z dnia 7. X. 1924 r. w sprawie studjów i egzaminów z robót jako przedmiotu nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich (Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P. Nr. 18/140 z 1924 r. poz. 182).

Po nadesłaniu do kancelarji Instytutu Robót Ręcznych, Górczewska 8, znaczków pocztowych za 50 gr. Dyrekcja wysyła szczegółowy program nauk w Instytucie.

Podania o przyjęcie do Instytutu należy składać osobiście lub przesyłać pocztą pod adresem Instytutu Robót Ręcznych (Warszawa, Górczewska 8), do dnia 15 maja 1933 roku.

Do podania należy dołączyć następujące dokumenty:

1. Metrykę urodzenia,
2. 3 fotografje własnoręcznie podpisane,
3. Życiorys,
4. Świadectwo dojrzałości, ewentualnie zaświadczenie Dyrekcji szkoły, że kandydat(ka) w czerwcu r. b. przystępuje do egzaminu dojrzałości,
5. Rysunek z natury i kompozycję ornamentacyjną w dowolnej technice (ołówek, akwarela i t. p.), świadczące o uzdolnieniu kandydata,
6. Świadectwo lekarskie, stwierdzające pomyślny stan zdrowia kandydata.

W podaniu należy wyraźnie i dokładnie oznaczyć adres kandydata (poczta i telegraf).

Przed 1 czerwca r. b. kandydaci zostaną zawiadomieni pod wskazanym adresem, czy zostali dopuszczeni do egzaminu konkursowego z rysunków.

Egzamin ten rozpocznie się dnia 21 czerwca o godz. 9-ej w gmachu Instytutu i trwać będzie trzy dni. Opłatę za egzamin wstępny w wysokości 20 zł należy wpłacić do P. K. O. na na konto Nr. 33304 Państwowego Instytutu Robót Ręcznych natychmiast po otrzymaniu zawiadomienia o dopuszczeniu do egzaminu. Opłata powyższa może być zwrócona, o ile kandydat nie może stawić się do egzaminu z powodu wyjazdu lub choroby, o czem winien zawiadomić Dyrekcję Instytutu przynajmniej na 3 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu.

Nauka w Instytucie jest bezpłatna, jednakże słuchacze obowiązani są zwracać koszta zużytych do pracy materjałów i wnosić taksę administracyjną, obie te opłaty wynoszą około 200 zł rocznie (płatnych w dwóch ratach).

Słuchacze, kształcący się w Instytucie, nie mogą liczyć na utrzymanie się w Warszawie ze swej pracy, gdyż zajęcia w Instytucie uniemożliwiają wszelką pracę dodatkową.

Czynni nauczyciele powinni wyjednać sobie urlop 3-dniowy od swej władzy szkolnej na czas zdawania egzaminów. W razie pomyślnego wyniku egzaminów winni wystąpić drogą służbową do Kuratorjum o udzielenie rocznego urlopu na studja, załączając do tego podania zaświadczenie Dyrekcji Instytutu o złożeniu z pomyślnym wynikiem egzaminu wstępnego. Urlopy płatne nie będą udzielane.

Na II kurs Instytutu w roku szk. 1933/34 będzie wolnych zaledwie kilka miejsc.

Na ten kurs będą przyjmowane osoby płci obojga, posiadające ukończony Wyższy Kurs Nauczycielski (dział robót i rysunków) w Warszawie, Krakowie, Lwowie lub Mysłowicach, ewentualnie osoby, posiadające maturę gimnazjalną lub seminarjalną i conajmniej trzyletnie studja w akademji i szkołach sztuk pięknych.

Kandydaci winni składać podania przed 1 maja wprost do Instytutu Robót Ręcznych, załączając następujące dokumenty: 1) życiorys, 2) metrykę, 3) dokumenty odbytych studjów, 4) rysunek i akwarelę wykonane z natury i własnoręcznie podpisane.

Czynni nauczyciele po otrzymaniu zawiadomienia, że mogą być przyjęci do Instytutu na II kurs i że miejsca dla nich zostały zarezerwowane, powinni złożyć podanie do Kuratorjum o udzielenie urlopu, załączając zaświadczenie Instytutu o zarezerwowaniu miejsca.

Na rok szk. 1933/34 nie będą udzielane urlopy płatne na studja w Instytucie.

W sprawie państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich w roku szk. 1933/34.

W roku szkolnym 1933/34 czynne będą na państwowych Wyższych Kursach Nauczycielskich następujące grupy: a) humanistyczna w Krakowie i Warszawie (j. polski i historja); b) geograficzno-przyrodnicza we Lwowie; c) fizyko-matematyczna w Poznaniu i Warszawie; d) robót ręcznych w Mysłowicach (tylko dla mężczyzn) i w Warszawie (tylko dla kobiet); e) śpiewu i wychowania fizycznego w Poznaniu (1 oddział dla mężczyzn i 1 oddział dla kobiet).

Oprócz urlopów płatnych przewiduje się dla uczestników urlopy płatne za zwrotem kosztów zastępstwa na raty, względnie płatne za zwrotem kosztów zastępstwa bez spłat ratalnych oraz bezpłatne.

Świadectwa zdrowia mogą wydawać prócz lekarzy powiatowych, także lekarze szkolni czynni przy szkołach państwowych. Lekarze szkolni jednak nie są obowiązani do bezpłatnego wydawania świadectw zdrowia. Do podań, oprócz załączników, wymienionych w Regulaminie W. K. N., należy dołączać w miarę możności zaświadczenia z przesłuchanych kursów uzupełniających (wakacyjnych lub z lekcjami w ciągu r. szk.) i dowody prac (lekcyj próbnych, referatów), wykonanych na konferencjach rejonowych. Zaświadczenia tych kursów będą brane pod uwagę przy kwalifikowaniu podań.

Kandydaci, ubiegający się o urlop płatny za zwrotem kosztów zastępstwa na raty winni zaznaczyć to wyraźnie w podaniu oraz dołączyć deklarację według wzoru, podanego w Dz. Urz. z r. 1929, Nr. 4 poz. 47.

Zakres wymagań do egzaminu wstępnego ogłoszony jest w Dz. Urz. z roku 1924 (Nr. 7, poz. 68), z roku 1925 (Nr. 6, poz. 60) i z r. 1928 (Nr. 6, poz. 99).

Termin wnoszenia podań upływa z dn. 10 kwietnia 1933.

Komisja egzaminów państwowych w Wilnie na nauczycieli szkół średnich.

Podaje do wiadomości, że egzaminy państwowe na nauczycieli szkół średnich (nowego typu) w okresie egzaminacyjnym wiosennym b. r. rozpoczną się dnia 22 maja. Kandydaci dopuszczeni do egzaminu w myśl § 12 rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 9 października 1924 r. Dz. Urz. Nr. 18, poz. 185, którzy pragną przystąpić doń w tym okresie, winni zgłosić się pisemnie do Komisji egzaminacyjnej w terminie do 10 maja br., składając jednocześnie opłatę 75 zł.

Rozkład i terminy egzaminów będą podane do wiadomości interesowanych drogą ogłoszenia w lokalu Komisji egzaminacyjnej, Uniwersytet, ul. Uniwersytecka 3, II p.

„Skorowidz" do Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P.

Nakładem Wydawnictw Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego ukazał się w trzeciem wydaniu „Skorowidz" alfabetyczny do Dziennika Urzędowego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Skorowidz ten obejmuje wszystkie ustawy, rozporządzenia i okólniki z dziedziny szkolnictwa polskiego, zgrupowane w porządku alfabetycznym za czas od 1 października 1917 r. do dnia 31 grudnia 1932 r., które w tym czasie ukazały się w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P.

Cena 1-go egzemplarza wydania trzeciego „Skorowidza" wynosi Zł 5 (pięć).

Zamówienia kierować należy bezpośrednio do Administracji Wydawnictw Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego — Warszawa — ul. Bagatela 12.

Zamówienia można także zgłaszać na odwrotnej stronie blankietu wpłaty do P. K. O. — konto czekowe Nr. 24.444.

Powołanie członków Państw. Komisji Egz. dla naucz. szkół powszechnych.

Pan Kurator decyzją z dn. 18. III. 1933 r. Nr. I-3994/33 powołał p. p. 1) Hajowego Teodora, kierownika 7-kl. publ. szkoły powsz. w Werbie, pow. dubieńskiego, 2) Kijowskiego Konstantego, kierownika 7-kl. publ. szkoły powsz. w Kozinie, pow. dubieńskiego i 3) Strzygockiego Jerzego, p. o. kierownika 7-kl. publ. szkoły powsz. Nr. 1 w Dubnie, na członków Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli publ. szkół powszechnych II rejonu t. j. powiatu dubieńskiego i zdołbunowskiego.

Zniżka taryfowa dla młodzieży szkolnej przy wycieczkach Wisłą.

Stosownie do zarządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 8. III. 1933 roku Nr. I. Org. 2540/31/33 Kuratorjum podaje do wiadomości, że Zarząd Żeglugi Rzecznej „Vistula" w Warszawie wprowadza od dnia 15 maja b. r. specjalnie zniżoną taryfę turystyczną, która przewiduje na wszystkich linjach pomiędzy Sandomierzem, Warszawą i Gdańskiem zniżki dla uczącej się młodzieży przy grupowych przejazdach do 60% od taryfy normalnej.

Bliższych informacyj udziela Zarząd. Warszawa — Seweryn ów 3.

Pomoc lekarska.

Ministerstwo Opieki Społecznej (Dep. Służby Zdrowia) pismem z dnia 24 września 1932 r. Nr. Z. O. 30/b/29/2 podało do wiadomości, że na podstawie § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 marca 1932 r. o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych i członków ich rodzin (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 254) uznaje Szpital Dzieciątka Jezus w Lublinie i Sanatorjum „Odrodzenie" w Zakopanem za nadające się do leczenia funkcjonarjuszów państwowych i członków ich rodzin na koszt Skarbu Państwa.

Konkurs Fotografji Krajoznawczej.

Zrzeszenie Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej urządza podczas Zjazdu Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej w Bydgoszczy w połowie czerwca b. r. wystawę fotograficzną. Komitet Organizacyjny postanowił zorganizować równocześnie ze Zjazdem Konkurs Fotografji Krajoznawczej, aby w ten sposób zachęcić ogół młodzieży szkolnej na terenie całej Rze-

czypospolitej do wykonywania zdjęć fotograficznych o charakterze krajoznawczym.

Według regulaminu konkursowego uczestniczyć może w konkursie tylko młodzież szkolna, tak zrzeszona w Kółkach Krajoznawczych i Fotograficznych jak i niezrzeszona, a także i poszczególne Koła jako jednostki. Opłata od uczestników na pokrycie kosztów konkursu wynosi zł. 2, które należy wpłacić na konto P. K. O. Nr. 208.389 (Komunalna Kasa Oszczędności m. Bydgoszczy z napisem na odwrotnej stronie blankietu Foto-Konkurs).

Ostatni termin nadsyłania prac upływa 10 czerwca 1933 r.

Po bliższe informacje i regulaminy, dotyczące konkursu należy zwracać się do Sekretarjatu P. F. K. Oddział w Bydgoszczy, ul. Libelta 5.

Wykaz kwot złożonych na budowę szkoły im. Legjonów do dnia 31 marca 1933 r. włącznie.

1.	Saldo na 15 lutego 1933 r. (Dz. U. Kurat. Nr. 1—2 z 1933 r.)	1.762 zł 50 gr
2.	Szkoła powsz. Żeńska im. H. Sienkiewicza w Równem	35 „ 20 „
3.	Gimnazjum Państwowe w Kowlu	50 „ 32 „
4.	Fr. Burczaniak — Kowel	5 „ 50 „
5.	Zarząd „Świetlicy“ przy Gimnazjum Państw. w Ostrogu n/H.	15 „ — „
6.	Szkoła Powszechna Nr. 3 w Ostrogu	18 „ 37 „
7.	Szkoła Powszechna w Cumaniu	17 „ — „
8.	Trojnar Władysław — Ostrożec	10 „ 14 „
9.	Szkoła Powszechna Nr. 1 w Ostrogu	5 „ 75 „
10.	Nauczycielstwo gm. Kniahinin pow. Dubno	15 „ 50 „
11.	Szkoła Powszechna Nr. 2 w Kowlu	19 „ 20 „
12.	7-kl. Szkoła Powszechna Nr. 2 w Łucku	16 „ 15 „
13.	Nauczycielstwo miasta i gminy Dubno	21 „ 50 „
14.	Nauczycielstwo gminy Werba pow. Dubno	13 „ 20 „
15.	Nauczycielstwo gminy Warkowicze, pow. Dubno	17 „ 50 „
16.	Szkoła Powsz. Żeńska im. H. Sienkiewicza w Równem	27 „ 40 „
17.	Nauczycielstwo gm. Tesłuchów, pow. Dubno	10 „ 50 „
18.	Oddział Pow. Zw. Naucz. Polsk. w Kowlu	22 „ 55 „
19.	Klasa IV b Gimn. Państw. w Kowlu	11 „ 75 „
20.	Płatnik gminy Malin	28 „ — „
21.	Płatnik gminy Radziwiłłów k/Brodów	26 „ — „
22.	Szkoła Powszechna w Górnikach, pow. Kowel	1 „ 30 „
23.	Szkoła Powszechna w Bereźnicy, pow. Kowel	1 „ 50 „
24.	Kucharski Andrzej w Buceniu, pow. Kowel	3 „ — „

25.	Szkoła Powszechna Nr. 1 w Kowlu	20 zł 10 gr
26.	Szkoła Powszechna w Horodyszczach, pow. Kowel	1 „ 63 „
27.	Szkoła Powszechna w Kupiczowie, pow. Kowel	4 „ 40 „
28.	Szkoła Powszechna w Mirogoszczy	20 „ — „
29.	Nauczycielstwo gminy Boremel	12 „ — „
30.	Szkoła Powszechna — Głuchy, pow. Kowel	1 „ 50 „
31.	Szkoła Powszechna — Kołodeczno, pow. Kowel	2 „ 50 „
32.	Szkoła Powszechna — Wólka, pow. Kowel	3 „ 30 „
33.	Szkoła Powszechna w Nowosiółkach, pow. Kowel	2 „ — „
34.	Szkoła Powszechna w Byteniu, pow. Kowel	2 „ 50 „
35.	Szkoła Powszechna w Dębecznie, pow. Kowel	3 „ 50 „
36.	Szkoła Powszechna w Piasecznie, pow. Kowel	4 „ 17 „
37.	Szkoła Powszechna w Czernijowie, pow. Kowel	2 „ — „
38.	Szkoła Powszechna 6-kl. w Glińsku, pow. Równe	6 „ — „
39.	Szkoła Powszechna w Saradowiczach, pow. Kowel	3 „ 30 „
40.	Szkoła Powszechna w Datyniu, pow. Kowel	1 „ 15 „
41.	Gimn. Koedukac. „Tarbut" w Równem	5 „ 20 „
42.	Szkoła Powszechna — Aleksandrówka-Holendry, pow. Kowel	5 „ — „
43.	Szkoła Powszechna — Czersk, pow. Kowel	2 „ 85 „
44.	Szkoła Powszechna — Nowy Dwór, pow. Kowel	2 „ 50 „
	Razem	2.260 zł 43 gr

Wykaz kont czekowych w P. K. O. kas urzędów skarbowych.

Kuratorjum podaje do wiadomości wykaz kont czekowych według stanu na dzień 1 marca 1933 r.:

	Izba Skarbowa w Łucku	502200	
1.	Kasa Urzędu Skarb. w Dubnie	502201	A
2.	Kasa Urzędu Skarb w Horochowie	502202	A
3.	Kasa Urzędu Skarb. w Kostopolu	502203	A
4.	Kasa Urzędu Skarb. w Kowlu	502204	A
5.	Kasa Urzędu Skarb. w Krzemieńcu	502205	A
6.	Kasa Urzędu Skarb. w Lubomli	502206	A
7.	Kasa 1-go Urzędu Skarb. w Łucku	502207	A
8.	Kasa 2-go Urzędu Skarb. w Łucku	502208	B
9.	Kasa 1-go Urzędu Skarb. w Równem	502209	A
10.	Kasa 2-go Urzędu Skarb. w Równem	502210	B
11.	3-ci Urząd Skarbowy w Równem	502211	nie ma kasy
12.	Kasa Urzędu Skarb. w Sarnach	502212	A
13.	Kasa Urzędu Skarb. we Włodzimierzu	502213	A
14.	Kasa Urzędu Skarb. w Zdołbunowie	502214	A

W sprawie kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych.

Kuratorjum podaje poniżej rozkład kursów wakacyjnych, organizowanych w bieżącym roku dla nauczycielstwa szkół powszechnych Okręgu Łuckiego.

Miejscowość. Inspektorat Szkolny. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs — Uwagi.	Termin kursu
KRZEMIENIEC. Inspektorat Szkolny w miejscu. Kurs i internat w szkole powszechnej Nr. 4. Dojazd koleją na miejsce. Utrzymanie około 70 zł za okres 4 tygodni. Warunki klimatyczne b. dobre. Tereny sportowe (boisko, tenis) wycieczki w okolicę. Słuchacze kursu mogą brać udział w audycjach muzykalno-wokalnych, organizowanych przez Muzyczne Ognisko Wak. Liceum Krzemienieckiego.	*Języka Ukraińskiego.* Kurs końcowy dla słuchaczy kursu początkowego w ub. roku, oraz dla nauczycieli, znających praktycznie język ukraiński.	Od 3 lipca do 29 lipca włącznie
ŁUCK. Siedziba kursu i warunki organizacyjne kursu wychowania fizycznego zostaną podane w oddzielnym komunikacie.	*Wychowania Fizycznego.*	Od 5 lipca do 26 lipca włącznie
KRZEMIENIEC. Stacja kolejowa na miejscu. Słuchacze kursów M. O. W. mogą otrzymać mieszkanie i utrzymanie w internatach Liceum za opłatą 75 zł za 5 tygodni. Słuchacze winni przywieźć ze sobą pościel (kołdrę, lub koc, poduszkę, bieliznę pościelową i siennik). Za dodatkową naukę na instrumencie słuchacze kursów śpiewu płacą 20 zł. Dla słuchaczy zorganizowanych będzie kilkanaście bezpłatnych audycyj — koncertów. Podczas trwania kursów projektowane jest zwiedzanie zabytków Krzemieńca i pięknych okolic oraz zorganizowane będą dalsze wycieczki.	*Muzyczne Ognisko Wakacyjne - Liceum Krzemienieckiego.* W ramach Ogniska odbędą się kursy: 1) Śpiewu (niższy). Warunki przyjęcia: uzdolnienie muzyczne, znajomość przedmiotów muzycznych w zakresie programu seminarjum nauczycielskiego, oraz zobowiązanie się do pracy samokształceniowej w ciągu roku szkoln.	Od 3 lipca do 5 sierpnia (5 tyg.)
	2. Śpiewu (średni) W. K. N. Warunki przyjęcia: przerobienie programu kursu niższego (solfeż w różnych tonacjach, zasady mu-	Od 3 lipca do 5 sierpnia (5 tyg.) 2 grupy

Miejscowość. Inspektorat Szkolny. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs — Uwagi.	Termin kursu
Zgłoszenia (karty wpisowe) na kursy należy nadsyłać do Dyrekcji Muzycznego Ogniska Wakacyjnego, Warszawa, Żurawia 16, m. 7. Wpisowe wpłacać można do P. K. O. Muz. Ogn. Wakac. Nr. 81.505.	zyczne, początki harmonji) teoretycznie i praktycznie. Na kurs ten przyjmowani będą jedynie stali uczestnicy M. O. W. 3. Śpiewu (końcowy) W. K. N. Warunki przyjęcia: przerobienie kursu średniego. Na kurs ten przyjmowani będą jedynie stali uczestnicy M. O. W.	Od 3 lipca do 5 sierpnia (5 tyg.)

Zapisy słuchaczy.

Zapisy słuchaczy na wyżej wymienione kursy wakacyjne odbywać się będą podobnie jak w 1932 r. za pośrednictwem przełożonych P. P. Inspektorów szkolnych przy pomocy kart wpisowych, wydanych nakładem Drukarni Państwowej, bądź przy pomocy zgłoszeń, wykonanych na półarkuszu w myśl wskazówek, zawartych w punkcie IV (zapisy słuchaczy) komunikatu z r. 1932 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 9).

Wpisowe na kurs wynosi 20 zł; nadto nauczyciel winien dołączyć znaczki pocztowe wartości 1 złotego na koszty korespondencji. Sposób przesyłania wpisowego i zawiadomienia o przyjęciu na kurs pozostają bez zmiany, jak w roku ubiegłym.

Odroczenia ćwiczeń wojskowych nie będą przysługiwać słuchaczom kursów.

Terminy.

Ostateczny termin zapisów na kursy wakacyjne, wymieniony w powyższym rozkładzie t. j. termin składania kart wpisowych i wpisowego u przełożonego Inspektora Szkolnego upływa z dniem 30 maja 1933 r.

Kursy wakacyjne programowo - ustrojowe.

Niezależnie od powyższych kursów w związku z wprowadzeniem w życie postanowień ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 38, poz. 389) w bieżącym roku w dwóch terminach, t. j. od 19 czerwca do 1 lipca włącznie i od 3 lipca do 15 lipca włącznie zorganizowanych będzie, wyłącznie dla nauczycielstwa publicznych szkół powszechnych Okręgu Szkolnego Łuckiego, w 6 punktach 12

dwutygodniowych kursów programowo - ustrojowych, mających na celu zapoznanie nauczycielstwa z ustrojem, organizacją wewnętrzną szkoły, oraz nowemi programami ze szczególnem uwzględnieniem I, II i V oddziału.

W przyszłym roku szkolnym każda szkoła wyżej zorganizowana aż do trzyklasowej włącznie, winna posiadać w swem gronie nauczyciela, który uczestniczył w tym kursie. Pożądane jest również, by idący na kurs mieli możność korzystania ze zdobytych wiadomości w ciągu najbliższego roku szkolnego przez nauczanie w tych oddziałach, w których nowe programy będą wprowadzone.

Zapisy słuchaczy na kursy programowo - ustrojowe odbywać się będą na podstawie zgłoszenia, przesłanego w drodze służbowej przełożonemu Inspektorowi Szkolnemu. Zgłoszenie winno być napisane wyraźnie na kartce (1/4 arkusza) po jednej stronie papieru i winno zawierać następujące dane:

Zgłoszenie na kurs programowo-ustrojowy w .... terminie, w ...., następnie nazwisko i imię zgłaszającego się, jego stanowisko służbowe i dokładny adres. Do zgłoszenia należy dołączyć znaczki pocztowe wartości 60 gr. na koszta korespondencji.

Karty wpisowe (drukowane w Drukarni Państwowej) są zbyteczne przy zapisie na omawiane kursy. Nauczycielstwo, zapisujące się na te kursy, opłaca wpisowe w wysokości 10 zł (dziesięciu zł) za kurs dwutygodniowy.

Ponieważ może się zdarzyć, że na jeden z oznaczonych terminów zgłosi się większość słuchaczy, zostaną oni przez odnośnego Inspektora Szkolnego wcześnie powiadomieni, który termin kursu im przydzielono. Nauczycielstwo, wyjeżdżające na ferje wakacyjne poza Okręg Łucki będzie miało pierwszeństwo przy zapisie na kurs mający się odbyć w I-ym terminie.

Projektowane są kursy w następujących punktach: Krzemieńcu, Ostrogu, Sarnach, Łucku, Włodzimierzu i Różynie, powiatu kowelskiego.

Warunki zakwaterowania i utrzymania będą podane w oddzielnym komunikacie.

ODZNACZENIA.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał po raz pierwszy:

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski:

P. Jakubowi Hoffmanowi, nauczycielowi szkoły powszechnej im. J. Słowackiego w Równem — za zasługi na polu społecznem i naukowem.

Złoty Krzyż Zasługi:

1. P. Janowi Decowi, Kierownikowi Oświaty pozaszkolnej Kuratorjum Okręgu Szkoln. Łuckiego (Wołyńskiego) w Równem za zasługi na polu pracy społeczno-oświatowej.
2. P. Józefowi Krzemieniowi, kierownikowi szkoły powszechnej im. H. Sienkiewicza męskiej w Równem, za zasługi na polu pracy pedagogicznej, społecznej i kulturalnej.
3. P. Władysławowi Krukowskiemu, kontraktowemu nauczycielowi Państwowej Szkoły Mierniczej i Drogowej w Kowlu za zasługi na polu pracy społecznej i samorządowej.

Pan Prezes Rady Ministrów nadał po raz pierwszy:

Srebrny Krzyż Zasługi za zasługi na polu pracy społeczno-oświatowej:

1. P. Wincentemu Czesławowi Argasińskiemu, kierownikowi szkoły powszechnej w Lubomlu.
2. P. Edmundowi Janickiemu, nauczycielowi szkoły powszechnej w Bogdanówce, powiatu rówieńskiego.
3. P. Helenie Krajewskiej, nauczycielce publicznej szkoły powszechnej w Białozowszczyźnie, powiatu włodzimierskiego.
4. P. Stanisławowi Maniakowi, nauczycielowi szkoły powszechnej w Łucku.
5. P. Wasylowi Martyniukowi, kierownikowi szkoły powszechnej w Janówce, powiatu horochowskiego.
6. P. Marjanowi Urbanowiczowi, kierownikowi szkoły powszechnej w Ławrowie, powiatu łuckiego.

Za zasługi na polu pracy wychowawczej:

1. P. Leonowi Ciszewskiemu b. profesorowi Gimnazjum Państwowego im. T. Kościuszki w Łucku, obecnie dyrektorowi Gimn. Państw. im. H. Sienkiewicza w Sarnach.

2. P. Antoninie Hermaszewskiej, kierowniczce szkoły powsz. żeńskiej im. H. Sienkiewicza w Równem.

3. P. Mieczysławowi Knoppowi, b. kierownikowi szkoły powszechnej w Nowym Wiśniowcu, obecnie prow. Zastępcy Inspektora Szkolnego w Dubnie.

4. P. Sabinie Krasickiej, nauczycielce Gimnazjum Państwowego im. T. Kościuszki w Łucku.

5. P. Józefowi Lubowieckiemu, kierownikowi szkoły powszechnej w Turzysku, powiatu kowelskiego.

Za zasługi na polu oświaty pozaszkolnej:

P. Jadwidze Monastyrskiej, nauczycielce, p. o. kierowniczki szkoły powsz. w Antonowcach, powiat Krzemieniec.

WYDAWNICTWA POLECONE.

Encyklopedja „Świat i Życie".

Instytut Wydawniczy Książnicy - Atlas we Lwowie rozpoczął w grudniu 1932 r. wydawanie zarysu encyklopedycznego wiedzy i kultury p. t. „Świat i Życie" pod redakcją prof. Z. Łempickiego, który ma obejmować 5 tomów, każdy w 10 zeszytach, wychodzących co miesiąc z wyjątkiem lipca i sierpnia, oraz będzie liczyć około 6720 kolumn tekstu i około 650 stron ilustracyj dwutonowych lub wielotonowych.

Wydawnictwo to, zawierające encyklopedyczny zbiór zagadnień w zakresie wiedzy i kultury, opracowywany przez najwybitniejszych znawców danego przedmiotu, stanowić będzie niewątpliwie pierwszorzędne narzędzie pracy w systemie samokształceniowym i w systemie uczenia się młodzieży „pod kierunkiem".

Ze względu na wielkie walory i korzyści tego wydawnictwa dla celów szkolnych, Kuratorjum uważa za konieczne, aby Dyrekcje zaopatrzyły w nie bibljoteki szkolne szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli. Byłoby bardzo wskazane, aby encyklopedja „Świat i Życie" znalazła się w każdej wyżej zorganizowanej szkole powszechnej i ośrodkach konferencyj rejonowych nauczycieli szkół powszechnych. Niemniej gorąco Kuratorjum zachęca Nauczycielstwo do prenumerowania encyklopedji dla własnego użytku.

Bliższe szczegóły o warunkach prenumeraty są zamieszczone w prospektach, które każdy może otrzymać bezpłatnie w Księgarni Książnicy - Atlas w Warszawie, ul. Nowy Świat 59 albo też we Lwowie ul. Czarnieckiego 12, a także w każdej większej księgarni. Pod wskazanemi adresami należy również kierować zgłoszenia listowne na prospekty.

Kuratorjum zawiadamia przytem, iż Książnica - Atlas byłaby skłonna zastosować dla szkół Okręgu Szkolnego Łuckiego znacznie zniżoną cenę prenumeraty, o ileby ogólna liczba zaprenumerowanych egzemplarzy wydawnictwa „Świat i Życie" dla wszystkich szkół wynosiła co najmniej 750 egzemplarzy. Przy tych warunkach rocznik składający się z 10 zeszytów kosztowałby 30 zł. zamiast 45 zł. płatnych w 10 ratach

miesięcznych po 3 zł do każdego 10-go dnia miesiąca z wyjątkiem miesięcy wakacyjnych, t. j. lipca i sierpnia.

Dr. Ad. Ferrière: „Samorząd uczniowski" (Bibljoteka przekładów Dzieł Pedagogicznych T. VIII. Książnica-Atlas, Lwów-Warszawa 1933 r.) str. 256 cena 8 zł.

Praca odznacza się przejrzystym układem treści, krytycznem zestawieniem dorobku różnych krajów w dziedzinie samorządu szkolnego i konsekwentną oceną osiągniętych wyników.

Praca A. Ferrière'a jest wysoce interesująca, a przekład jej na język polski winien się znaleźć we wszystkich szkołach zwłaszcza średnich ogólnokształcących i zawodowych jako poradnik dla nauczycieli, interesujących się życiem organizacyj uczniowskich.

Tablica „Układ okresowy pierwiastków" (podręcznik z Dz. Urz. Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 4. III. 1933 r. Nr. 1, poz. 23).

Ministerstwo zwraca uwagę Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli oraz nauczycieli(lek) chemji, że nakładem „Książnicy-Atlas" ukazała się tablica ścienna w opracowaniu prof. Stan. Pleśniewicza, przedstawiająca „Układ okresowy pierwiastków". Wydawnictwo to godne polecenia, jako jedna z dobrze wykonanych pomocy naukowych w nauczaniu chemji.

RUCH SŁUŻBOWY.

Szkolnictwo Średnie.

Kurator Okręgu Szkolnego Łuckiego pismem z dnia 21 III. 1933 roku Nr. BP-2509/33 zwolnił z urzędu ze służby z dniem 30 czerwca 1933 r. p. Romana Józefa Prystupę, nauczyciela Państwowego Gimnazjum im. Tadeusza Kościuszki w Łucku.

Szkolnictwo Powszechne.

Mianowani:

L. p.	Nazwisko i imię	Od dnia	Do szkoły stop. organ.	Do szkoły miejscowość	Do szkoły powiat
1	Pietraszewska Klara Hel.	1. III. 33	1-kl.	Lipa	Horochów
2	Burdziąg Stanisław	1. III. 33	„	Twerdynie	„
3	Walczukówna Anna	1. IV. 33	2-kl.	Borszczówka	Krzemieniec
4	Turzański Roman	16. II. 33	1-kl.	Lipno	Łuck
5	Becherówna Chaja	16. III. 33	7-kl. Nr. 6	Kowel	Kowel
6	Bednarczyk Wincenty	1. IV. 33	2-kl.	Lubliniec	„
7	Wieczorek Władysław	1. IV. 33	3-kl.	Targowica	Dubno
8	Groelówna Apolonja	1. IV. 33	2-kl.	Romejki	Sarny
9	Wiechówna Katarzyna	1. IV. 33	2-kl.	Bielatycze	„
10	Borczykówna Stanisława	1. III. 33	7-kl.	Dermań	Zdołbunów

Przeniesieni na własną prośbę:

L. p.	Nazwisko i imię	Od dnia	Ze szkoły			Do szkoły		
			stop. organ.	miejscowość	powiat	stop. organ.	miejscowość	powiat
1	Majewska Jadwiga	1. II. 33	1-kl.	Worczyn	Włodzimierz	7-kl.	Uściług	Włodzimierz
2	Maciakówna Stefanja	1. IV. 33	4-kl.	Dębe	Sokołów	3-kl.	Piszcz	Luboml
3	Sam Dawid	15. III. 33	7-kl.	Włodzimierz	Włodzimierz	7-kl.	Jaworzno	Chrzanów
4	Baltaziukowa Honorata	1. IV. 33	3-kl.	Piszcz	Luboml	4-kl.	Dębe	Sokołów
5	Mikolaszek Tad. kier.	1. IV. 33	7-kl. Nr. 3	Włodzimierz	Włodzimierz	7-kl. Nr. 5	Łuck	Łuck

Przeniesieni z urzędu:

L. p.	Nazwisko i imię	Od dnia	stop. organ.	miejscowość	powiat	stop. organ.	miejscowość	powiat
6	Gernand Józef	1. III. 33	7-kl.	Koluszki	Łódź	7-kl. Nr. 2	N. Poczajów	Krzemieniec

Zwolnieni na własną prośbę:

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Ze szkoły		
			stop. organ.	miejscowość	powiat
1	Heuby'owa Genowefa	31. I. 33	1-kl.	Lipno	Łuck
2	Rendówna Irena	4. III. 33	2-kl.	Romejki	Sarny
	Zwolnieni z urzędu:				
1	Bożyncka Stanisława	31.VIII.33	2-kl.	Huta	Kowel
2	Pawłowska Stefanja	30. VI. 33	2-kl.	Trojanówka	"
3	Czudziak Piotr	30. VI. 33	1-kl.	Hucisko	Zdołbunów
4	Medyńska Zofja	30. VI. 33	4-kl.	Pełcza	Dubno
5	Fripplówna Helena	30. VI. 33	1-kl.	Pereszpa	Luboml
6	Sabarajówna Zenobja	30. VI. 33	2-kl.	Połapy	"
7	Jakobschy Kazimierz	28. II. 33	7-kl.	Kołki	Łuck
8	Okońska Zofja	31. III. 33	4-kl.	Stare Koszary	Kowel
9	Tarnawski Grzegorz, kier.	28. II. 33	7-kl.	Kowel	"
10	Kubiczowa Marja	28. II. 33		Podzamcze	Dubno
	Zwolnieni dyscyplinarnie:				
1	Szaszkow Wsewołod	31. I. 33	7-kl Nr. 2	Nowy Poczajów	Krzemieniec
	Powołani do służby czynnej:				
1	Sam Dawid	28. II. 33	7-kl.	Włodzimierz	Włodzimierz
	Przeniesieni w stan spoczynku:				
1	Borowska Janina	1. V. 33		Świniarzyn	Kowel

Odwołanie nominacji.

Kuratorjum odwołuje notatkę, umieszczoną na stronie 12 Dz. Urz. Kur. O. S. Łuckiego Nr. 1—2 z 1933 r., a dotyczącą mianowania p. Mikołaja Bochny stałym kierownikiem 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Łanowcach, powiatu krzemienieckiego.

KSIĄŻKI DO BIBLJOTEK.

Alcott L. M., W cieniu bzów. Przekład z angielskiego M. Czarnockiej. Tom I i II. Bibljoteka Książek Błękitnych, Nr. 52. Ilustracje i okładka J. Przeradzkiej — dla dzieci lat 9—11 (Nr. II. 5203/30);

Bobrowska Bronisława, Janek w Legjonach. Opowiadanie dla młodzieży, osnute na tle prawdziwego zdarzenia. Bibljoteka „Iskier" Lwów, Książnica-Atlas, 1930 — dla młodzieży lat 11—15 (Nr. II. 259/30);

Dobrzycki St., Historja literatury polskiej. Tom I. Literatura Polski Niepodległej. Poznań, nkł. autora, 1927 — dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących (Nr. II. 722/28);

Ejsmond Juljan, Przygody wiewióreczki. Ilustracje Mikołaja Wiszniewskiego. Lwów, K. S. Jakubowski. 1929 — dla dzieci lat 7—9 (Nr. II. 6030/30);

Fredro Al., Komedje. Tekst opracował i objaśnieniami zaopatrzył E. Kucharski. Pisma wszystkie. Tomów 6. Lwów, Zakł. nar. im. Ossolińskich, 1926 — do bibljotek szkół wszelkich typów (Nr. II. 9024/30);

Grabowski Jan, Reksio i Pucek. Historja psich figlów. Warszawa, Nasza Księgarnia, 1929 — dla dzieci lat 7—9 (Nr. II. 3499/30);

Janik Michał, Dzieje Polaków na Syberji. Kraków, Krakowska Spółka Wydawnicza, 1928 — dla młodzieży od lat 15 (Nr. II. 2556/30);

Junosza (Szaniawski) Klemens, Adjutant Pana Macieja. Poznań, Księgarnia św. Wojciecha — dla dzieci lat 11—15 (Nr. II. 8060/30);

Kossak-Szczucka Zofja, Złota wolność. Powieść historyczna, 2 tomy. Kraków, Krakowska Spółka Wydawnicza, 1928 — dla młodzieży od lat 15 (Nr. II. 3331/30);

Sosnowski K., Beskidy Zachodnie. Bibljoteczka Geograficzna „Orbis" Kraków, Księgarnia Geograficzna „Orbis", 1924 — dla młodzieży od lat 14 (Nr. II. 8285/30);

Szelburg-Zarembina Ewa, Majster Klepka (osiem barwnych opowiadań na tle codziennych zajęć ludzkich) z 10 ilustracjami Norblina. Warszawa, Księg. J. Lisowskiej, 1930 — dla dzieci lat 9—11. Ze względu na temat i myśl przewodnią książka zasługuje na wyróżnienie (Nr. II. 1146/30);

Szmydtowa Zofja, Norwid wobec tradycji literackiej. Odbitka ze sprawozdania gimnazjum im. C. Plater-Zyberkówny, Warszawa, 1925 — dla uczniów klasy VIII gimnazjów i V kursu seminarjów (Nr. II. 8853/30);

Świderska Marja, Garbuska. Kraków, Towarzystwo Szkoły Ludowej — dla dzieci lat 11—15 (Nr. 3333/30);

Tyszel Zygmunt Jan, Pod ojczystą banderą. Katowice, nakładem Ligi Morskiej i Rzecznej Okręgu Zagłębia Węglowego, 1930 — dla młodzieży powyżej lat 15 (Nr. 5076/30);

Udziela S., Polskie hafty ludowe. Część I. Krakowskie hafty białe. Lwów, Książnica-Atlas, 1930 — do bibljotek szkół zawodowych żeńskich (Nr. II. 12364/30);

Verne Juljusz, 20.000 mil podmorskiej żeglugi. Z 19 ilustracjami i okładką De Neuville'a. Wydanie IV. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1928 — dla dzieci lat 11 — 15 (Nr. II. 15660/30);

Zaleska M. J., Bajeczki prawdziwe podług Zuzanny Kornaz. Wydanie VIII z 6 obrazkami. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1928 — dla dzieci lat 7 — 9 (Nr. II. 5904/30);

Zaleska M. J., Iskierki. Krótkie powiastki i bajeczki dla młodszej dziatwy. Wydanie IV. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1928 — dla dzieci lat 7 — 9 (Nr. II. 6758/30);

Żurakowska Zofja, Pójdziemy w świat. Dobre książki dla młodzieży. Serja druga. Warszawa, J. Mortkowicz, 1928 — dla dzieci lat 11 — 15 (Nr. II. 8055/30).

II. Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę Dyrekcyj, Kierowników szkół oraz Nauczycielstwa na następujące wydawnictwa:

Arcta M. Słownik ilustrowany języka polskiego. Wyd. III. Tom I i II. Warszawa, M. Arct, 1929 (Nr. II. 3607/30);

Bałaban J., Dzieje Polski. Książka poglądowa dla dojrzalszej młodzieży i dorosłych. Wyd. IV. Lwów, Spółka Nakładowa „Odrodzenie", 1922 (Nr. II. 6818/30);

Baranowski T., Królestwo Jerozolimskie, Warszawa, M. Arct;

Cheliński S., Rzeczpospolita Wenecka, Warszawa, M. Arct, 1919 (Nr. II. 6946/30);

Coster G., Psychoanaliza w zastosowaniu do ludzi normalnych. Przeł. M. Górska. Warszawa, Nasza Księgarnia, 1929.

Książka zawiera cenne wskazania wychowawcze (Nr. II. 885/30);

Dziesięciolecie Polski Odrodzonej. Dzieło wydane nakładem „Ilustrowanego Kurjera Codziennego" i „Światowida" w Krakowie.

Cena za jeden egzemplarz łącznie z kosztami przesyłki wynosi 63 zł. 50 gr. Zamówienia i zapytania o warunki sprzedaży kierować należy do Redakcji „Ilustrowanego Kurjera Codziennego" w Krakowie, ul. Wielopole 1, względnie jego Oddziałów w innych miastach (Nr. I. Prez. 3261/30);

Fredro Al., Komedje. Tekst opracował i objaśnieniami zaopatrzył E. Kucharski. Pisma wszystkie. Tomów 6, Lwów, Zakł. nar. im. Ossolińskich, 1926 (Nr. II. 9024/30);

Gdańsk. Przeszłość i teraźniejszość. Praca zbiorowa pod redakcją Stanisława Kutrzeby, Lwów — Warszawa, Zakład nar. im. Ossolińskich, 1928.

Wszechstronnie informująca, wysoce wartościowa monografja (Nr. II. 6823/30);

Homolacs K., Studjum formy, barwy i światła w związku z metodyką ćwiczeń rysunkowo-malarskich, obejmującą zakres szkół ogólnokształcących i artystycznych, Kraków, nkł. Miejskiego Muzeum Przemysłowego im. Dra A. Baranieckiego, 1929;

Homolacs K., Budowa ornamentu i harmonja barw. Kraków, nkł. Miejskiego Muzeum Przemysłowego im. Dra A. Baranieckiego, 1930 (Nr. II. 8854/30);

Kłosowski M., Polityka Rzymian względem narodów podbitych Warszawa, M. Arct, 1918 (Nr. II. 6946/30);

Kołodziejczyk J., Ćwiczenia z morfologji roślin. II. Morfologja kwiatów i owoców. Warszawa, M. Arct, 1930.

Książka zawiera dobrze wybrany materjał do ćwiczeń, zaopatrzony w daty, kiedy i gdzie można dany okaz zdobyć (Nr. II. 28421/29);

Lam Wł., Podstawy wiedzy rysunkowej. Poznań, Fiszer i Majewski, 1929 r.

Broszura omawia prosto i zwięźle powstanie rysunku od form naj-

ogólniejszych do szczegółowych i wyjaśnia istotę dobrego rysunku (Nr. II. 21647/29);

Nożyński St., Zagadnienia majątkowe i zarobkowe w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych. Toruń, Pomorska Drukarnia Rolnicza, 1928 (Nr. II. 2435/30);

Piaget J., Mowa i myślenie u dziecka. Przełożyła J. Koludzka. Lwów, Książnica - Atlas, 1929 (Nr. II. 27472/29);

Psychologja indywidualna Alfreda Adlera jako metoda pracy wychowawczej w szkole. I. Rondthaler Ad., Trzy odczyty. II. Simon A. i Seelmann K., Z praktyki szkolnej. Spolszczył Ad. Rondthaler. Wyd. II. Warszawa. skł. gł. w Księgarni J. Lisowskiej.

Druga zwłaszcza część książki, p. t. Z praktyki szkolnej, zawiera interesujące obserwacje i przykłady (Nr. II. 23775/29);

Słowacki Juljusz, Dzieła wszystkie. Pod redakcją J. Kleinera. Lwów, Zakład nar. im. Ossolińskich (od r. 1924 wyszło do chwili bieżącej 7 tomów; całość ma objąć 12 tomów).

Wydanie oparte na wynikach wiedzy współczesnej, zaopatrzone w komentarze, przypiski i bibljografję (Nr. II. 12887/30);

Szafer W., Życie kwiatów. (Zarys biologji kwiatów). Lwów, K. S. Jakubowski, 1927.

Książka oparta na ostatnich zdobyczach wiedzy w tej dziedzinie, opatrzona pięknie wykonanemi i dobrze dobranemi tablicami kolorowemi (Nr. II. 4175/30);

Udziela S., Polskie hafty ludowe. Część I. Krakowskie hafty białe. Lwów, Książnica - Atlas, 1930.

Wydawnictwo zawiera zarówno wskazówki metodyczne, jak i bogaty zbiór wzorów (Nr. II. 12364/30).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

EUG. CHEJŁO

Zagadnienie wychowawcze szkoły zawodowej.

W szkolnictwie zawodowem do czasów ostatnich niewiele uwagi zwracano na wychowanie; często jedynym celem szkoły było przygotowanie fachowe absolwenta. Obecnie uświadomiono sobie, że sprawa wychowania i wyrobienia obywatelskiego młodzieży szkół zawodowych jest pierwszorzędnej wagi, wpływ bowiem na otoczenie i życie państwowe zawodowców, pracujących w przemyśle i rzemiośle, jest olbrzymi. Zresztą nietylko względy państwowe przemawiają za należytą organizacją wychowania w szkole zawodowej. Rzemieślnik lub inny zawodowiec pracujący samodzielnie musi być przygotowany do konkurencyjnej walki o byt, a walka ta wymaga od niego oprócz przygotowania fachowego jeszcze i wyrobienia społecznego, silnej woli i prawego charakteru. Jak jednostka ludzka musi być przygotowana do walki konkurencyjnej na terenie danego Państwa, tak Państwo, jako zbiór tych jednostek, musi być przygotowane do rywalizacji, a niekiedy i walki ekonomicznej na terenie światowym. Świat wstrząśnięty wojną nie może powrócić do stanu równowagi, a skutki dalekiej już wojny światowej społeczeństwo współczesne zbyt boleśnie odczuwa. W tej wzajemnej rywalizacji państw musimy co najmniej dorównać innym i nie dać się zepchnąć z areny walki. Geograficzne położenie Polski, stosunek sąsiadów z zachodu i wschodu do polskiej państwowości, brak solidarności i wyrobienia obywatelskiego wśród społeczeństwa polskiego, są to czynniki, które sprawę wychowania obywatelskiego wysuwają na miejsce czołowe w naszych szkołach. Losy i byt Państwa zależą od jego obywateli. Szkoła winna wychować obywateli ofiarnych i czynnych, świadomych swych obowiązków względem Państwa. Jest to zadanie wspólne wszystkim szkołom. Jeśli porównamy szkołę zawodową ze szkołą średnią ogólnokształcącą, to ta ostatnia ma ułatwione zadania wychowawcze. Dłuższy okres pobytu młodzieży w tej szkole i otoczenie pozaszkolne bardziej sprzyjają zadaniom szkoły. Co innego jest w szkole zawodowej. Okres nauczania jest krótszy i wychowawca, aby osiągnąć te same rezultaty, winien bardziej celowo wyzyskiwać czas i samą pracę w szkole zorganizować tak, aby wydobyć z niej możliwe walory wychowawcze. Utrudnia pracę

wychowawczą w szkole zawodowej i to, że młodzież tych szkół rekrutuje się z warstw społeczeństwa, które niewiele posiadały tradycyj obywatelsko - państwowych, gdyż nie brały udziału w życiu państwowem. Szkoła zawodowa do programu swej pracy musi włączyć zagadnienia wychowawcze i dążyć z całą świadomością i konsekwentnie do przysporzenia państwu dobrych fachowców świadomych interesów państwa i zawsze gotowych do służby dla niego. Najczęściej wszakże bywa, że niewolę polityczną państwa poprzedza niewola ekonomiczna. Osiągniemy samowystarczalność we wszystkich tych gałęziach przemysłu, na których rozwój pozwolą nam naturalne bogactwa kraju, jeśli nasz rzemieślnik i wogóle zawodowiec będzie uświadamiał sobie wartość i celowość jego pracy dla życia gospodarczego państwa. Wtedy i absolwent szkoły zawodowej w poczuciu swej wartości nie będzie uważał siebie oraz nie będzie uważany przez innych za obywatela „drugiej kategorji". Wyrobienie i ambicje zawodowe będą pobudzać rzemieślnika do samodoskonalenia się, a nawet i do uzupełniania tych braków fachowych, z któremi, może się zdarzyć, absolwent opuści szkołę.

Brak odpowiedniego kierownictwa wychowawczego, a czasami nawet dozoru i opieki nad młodzieżą, przyczynia się do tego, że szkoły zawodowe stają się niekiedy terenem agitacji wywrotowej. Taka szkoła, która nie jest w stanie zapobiec podobnym zjawiskom i nie może wskazać młodzieży zadań doniosłych, winna być raczej zlikwidowana.

Młodzież szkół zawodowych w porównaniu ze szkołami ogólnokształcącemi jest bardziej przeciążona pracą i mało pozostaje jej czasu, który mógłby być wykorzystany na wyrobienie obywatelskie przez udział tej młodzieży w kółkach i organizacjach. Z tego powodu szkoła, aby spełnić swe zadanie wychowawcze, winna tak organizować pracę szkolną uczniów, aby praca ta mogła być wyzyskana dla celów wychowania młodzieży. Szczególne walory wychowawcze posiada organizacja pracy warsztatowej i innych zajęć praktycznych. Warsztat jest to ułamek życia w szkole, daje on namacalne dowody związku szkoły z życiem i świadczy o celowości całej pracy ucznia. Z tych względów należy możliwie unikać prac wyłącznie ćwiczeniowych, a wyrabiać głównie przedmioty użyteczne. Wyniki pracy, użyteczność wykonanych przedmiotów rozwijają w uczniach poczucie wartości życiowej. W organizacji pracy należy przestrzegać planowości i terminowości, a w jej wykonaniu dbać o dokładność i czystość. Przyzwyczajenia nabyte w szkole cechować będą rzemieślnika i po jej ukończeniu, brak tych zalet u naszego rzemieślnika obecnie uwydatnia się, a niedotrzymywanie terminu wykonania pracy przez rzemieślników często zraża do nich klijentów.

Praca zbiorowa w warsztatach przy umiejętnej organizacji grup pracujących rozwija u młodzieży poczucie odpowiedzialności zbiorowej, solidarności, a zarazem karności i posłuszeństwa. Są to cechy niezbędne nietylko dla rzemieślnika, a zarówno i dla każdego obywatela. Poza tem praca warsztatowa winna uczyć umiłowania zawodu, etyki zawodowej i wyrabiać w przyszłych rzemieślnikach zrozumienie związku między gospodarką indywidualną a społeczną i państwową, a tem samem uświadamiać w nich współodpowiedzialność za dobrobyt państwa.

Zadaniom wychowawczym szkoły należy podporządkować poza przedmiotami praktycznemi i przedmioty teoretyczne. Ze wszystkich przedmiotów teoretycznych największe znaczenie wychowawcze posiada nauka obywatelstwa. Poznając swój kraj, jego życie i ustrój państwowy, przyszły samodzielny obywatel poczuje się częścią składową olbrzymiego mechanizmu społecznego, uzmysłowi sobie swoje prawa i swoje obowiązki względem państwa.

Do szkół zawodowych młodzież uczęszcza w wieku dojrzewania. W tym okresie młodzież zaczyna interesować się zagadnieniami życia, buduje plan własnego życia, wrasta w życie towarzyskie otaczającego ją świata, lecz usposobiona bywa do otoczenia krytycznie. W duszy młodzieńca wtedy często powstaje pustka psychiczna. Szkoła winna tę pustkę wypełnić, aby młodzież nie zeszła w tym czasie na manowce. Praca w organizacjach i kółkach szkolnych, pod kierownictwem rutynowanych wychowawców, wypełniając tę pustkę, skieruje energję młodzieży na tory twórcze. Nie należy wszakże przeciążać młodzieży pracą w kółkach. Najczęściej bywa, że ci sami uczniowie należą jednocześnie do kilku kółek, a pozostała masa zachowuje się biernie. Uciążliwemi stają się wówczas organizacje dla pierwszych, a nie wywierają odpowiedniego wpływu wychowawczego na drugich. Należenie do kółka winno być nieprzymusowe, aby uczeń mógł wybrać kółko stosowne do swych zamiłowań, zarówno i wychowawcom nie powinno się narzucać rzeczy przygodnych. Prowadzenie kółka bez zamiłowania nie da nigdy pożądanego wyniku.

Ważnym czynnikiem wychowawczym jest dobrze zorganizowana świetlica. Winna to być izba estetycznie urządzona, zaciszna, w której uczeń w chwilach wolnych mógłby poświęcać czas czytaniu i innym szlachetnym rozrywkom, a nawet i odrabianiu lekcyj. Szczególne znaczenie posiada świetlica dla młodzieży biednej, która często nie ma odpowiedniego kąta w domu. W świetlicy młodzież z pożytkiem mogłaby spędzać ten czas, który zużywa na bezcelowe chodzenie po ulicach, a młodzież zamiejscowa, zamiast bezczynnie przesiadywać na

dworcach w oczekiwaniu pociągów, znalazłaby w świetlicy właściwszą „poczekalnię“.

W celu nadania szkole jednolitego charakteru, konieczne jest stworzenie jądra, dokoła którego grupowałaby się młodzież. Takiem naturalnem jądrem jest bursa szkolna. Bursa jest tem większem skupieniem młodzieży, które, podlegając stałym wpływom wychowawczym, odznacza się karnością i wyrobieniem koleżeńskiem. Bursa może się stać tym ośrodkiem, który przy odpowiedniem kierownictwie, promieniować będzie na szkołę dobrym przykładem. Ze względu na wielkie znaczenie wychowawcze bursy, założeniu szkoły winno towarzyszyć i zorganizowanie bursy.

Jest rzeczą oczywistą, że środków wychowawczych wyliczyć nie można. Ten szkic miał na celu wskazać tylko środki najbardziej wypróbowane przez życie i najłatwiej dające się zastosować w szkole zawodowej.

Podstawą wychowania wszakże nie jest tylko forma zewnętrzna; mało jest stworzyć organizację, kółka, świetlicę, przez to samo jeszcze się celu nie osiągnie; istotą, motorem dostarczającym energji i ożywiającym te organizacje, winien być nauczyciel - wychowawca, z zamiłowaniem udzielający się tej sprawie. Szkoła, która będzie posiadała takich ludzi będzie mogła na podobieństwo jednej ze szkół amerykańskich powiedzieć o sobie: „Tu nie kształci się człowieka na stolarza, lecz stolarza na człowieka“.

ADOLF TOMESZ
naucz. w Stawkach
gm. rówieńskiej.

Wskazania dydaktyczne oraz tematy do pogadanek polskich w oddz. I, rozpoczynającym naukę czytania i pisania w języku ruskim (ukraińskim).

Od Redakcji:

„Nie całkowicie podzielając stanowisko zajęte przez autora, pomieszczamy artykuł jako materjał dyskusyjny w przekonaniu, że jako poruszający ważne i niezwykle aktualne na naszym terenie zagadnienie, skłoni nauczycielstwo wołyńskie do zabrania w tej sprawie głosu na łamach Dziennika“.

Redakcja.

Lekcje pogadanek polskich w oddz. I, złożonym z dziatwy nie znającej języka polskiego, będą miały w pierwszej mierze charakter ćwiczeń słownikowych oraz gramatycznych, jako sy-

stematyczne rozmowy, o przedmiotach i zjawiskach otaczającej dziecko przyrody na podstawie pokazów naturalnych, sztucznych, modeli i obrazków.

W związku z opracowaniem słownika uwzględnimy następującą kolejność momentów gramatycznych:

1) powiązanie nazwy przedmiotu i jego czynności (stanu), lub przedmiotów w zdanie pojedyńcze nierozwinięte;

2) rozwinięcie zdania przez określenie bezwzględnego oraz względnego stosunku ilościowego, przestrzennego, czasowego lub jakościowego przedmiotów, względnie zjawisk.

Trzecim zkolei momentem opisu (który może stanowić w sobie jednostkę lekcyjną) będzie kształcenie logicznego myślenia, t. j. swobodne wypowiadanie się dziecka na temat pokazu, względnie zjawiska, oraz wysnuwanie wniosków i sądów na podstawie dokonanych spostrzeżeń.

Z powyższego planu kształcenia logicznej orjentacji wynika, że przedmiot poddany obserwacji winien stanowić dwa działy ćwiczeń:

1) w związku z powiązaniem właściwej nazwy z przedmiotem — określanie jego cech;

2) odnajdywanie logicznego ciągu, t. j. logiczne wiązanie myśli (zdań) w formie swobodnego wypowiadania się o przedmiocie (względnie zjawisku) oraz wnioski i sądy.

Tematy do pogadanek zaczerpniemy z najbliższego otoczenia dziecka i zwolna oraz okolicznościowo nawiążemy do środowisk dalszych. Kolejność rozmów uzależnimy od momentów zainteresowania klasy.

Przy wejściu do szkoły zainteresuje się dziecko nowem swem otoczeniem i my ten moment psychologiczny dziecka wykorzystamy na pogadanki o przedmiotach użytku szkolnego (nazwy i cechy przedmiotów oraz zjawiska jakie między niemi zachodzą).

Pierwszy więc cykl pogadanek obejmie urządzenia szkolne: nazwiemy go: „Rozmowy o przedmiotach szkolnych".

Drugim ośrodkiem zaiteresowania będzie podróż dziecka z domu do szkoły. Nazwiemy sobie wszystkie spotykane na tej drodze przedmioty (z obrazka) i rozszerzymy je w szereg pogadanek.

Trzecim zkolei ośrodkiem zainteresowania będzie jego dom rodzinny. Przed wejściem do chaty — ptactwo i zwierzęta chodzące po podwórzu, urządzenia zagrody; po wejściu do mieszkania — członkowie rodziny, ich ubiory i dekoracja. Dalej nasunie się szereg tematów okolicznościowych, jak: deszcz, śnieg, mróz, zabawy zimowe, choinka wigilijna, pochód do cerkwi, kondukt pogrzebowy i t. d.

Z wiosną zainteresują się dzieci ptaszkami, owadami,

kwiatkami, więc należy przeprowadzić o tych rzeczach szereg rozmów. Należy urządzać wycieczki na łąkę, nad rzekę, staw, w pole, do lasu, ogrodu, miasta i t. d., równocześnie wykorzystać te momenty w rozmowach na temat spostrzeżonych przedmiotów, zjawisk i przygód.

Treść opisu można urozmaicić opowiastkami fantastycznemi, aby zwiększyć ciekawość, oraz dać dzieciom możność pojęcia mowy ciągłej (powiązanej logicznie).

Dla urozmaicenia pogadanek należy jeszcze zastosować do każdego cyklu rozmów przynajmniej jeden wierszyk, którego treść ilustrowałaby dany cykl.

Prowadzimy, przypuśćmy, rozmowy o ptactwie domowem (z cyklu „podwórze wieśniaka“) — zastosujemy wierszyk: „Podwórze“ (z elementarza Kłosińskiego). Przy nauce śpiewu postaramy się dany wierszyk umuzycznić, oraz zilustrujemy go rysunkiem, wycinankami, zmodelizujemy patyczkami, sznurkiem, plasteliną, ziarnkami, a także zainscenizujemy.

Umiejętnie organizowane rozmowy wydadzą wspaniałe sukcesy; w szczególności:

1) opanowanie bogactwa słownika oraz trudności gramatycznych;

2) zrozumienie, a raczej przyswojenie mechaniczne układu zdania;

3) wdrożenie do systematycznego opisu obserwowanych przedmiotów i zjawisk oraz wyciąganie logicznych wniosków i sądów.



Świeżo ukazały się na półkach księgarskich nakładem Wydawnictwa **„Boje o Polskę Marszałka Józefa Piłsudskiego“** opracowane przez Henryka Szczerbowskiego. Książka bogato ilustrowana odpowiada upodobaniom i sposobowi pojmowania młodzieży.

DRUK. J. ŻYDACZEWSKIEGO WE LWOWIE, UL. LEONA SAPIEHY 77 — NR. TELEF. 4-96

137

DRUK Z. ŻYDACZEWSKIEGO WE LWOWIE, UL. LEONA SAPIEHY 17 — NR. TELEF. 4-99